

**YAYLI ÇALGI EĞİTİMİNDE DEŞİFRE BECERİLERİNE YÖNELİK
BİR ÖĞRETİM PROGRAMI TASARISI VE UZMAN GÖRÜŞLERİ
ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Özge Pehlivan

**DOKTORA TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

NİSAN, 2024

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 36 (otuz altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Özge
Soyadı : Pehlivan
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerilerine Yönelik Bir Öğretim Programı Tasarısı ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

İngilizce Adı: A Curriculum Design for Sight Reading Skills in String Instrument Education and Its Evaluation in the Framework of Expert Opinions

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Özge Pehlivan

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Özge Pehlivan tarafından hazırlanan “Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerilerine Yönelik Bir Öğretim Programı Tasarısı ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ
(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Prof. Erdal TUĞCULAR
(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Ozan BELGE
(Müzik Eğitimi Bölümü, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Kaan YÜKSEL
(Sahne Sanatları Bölümü, Başkent Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi:

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban Çetin
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Doktora öğrenciliğim boyunca her zaman yanımda olan ve benden desteklerini esirgemeyen kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ başta olmak üzere, tez izleme komitesi üyeleri olan Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a ve Dr. Öğr. Üyesi Kaan YÜKSEL'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca doktora öğrenciliğim süresince yapmış olduğum akademik çalışmalara sağladığı katkılar için sevgili arkadaşım Doç. Dr. Serkan DEMİREL'e, öğrenci işleri ile ilgili tüm süreçlerde sağladığı destek için Öğr. Gör. Cihan ERENER'e, bu çalışmanın gerçekleşmesi için araştırmaya gönüllü katılım sağlayan yaylı çalgı eğitimcilerine ve öğrencilere, beni tüm eğitim hayatım boyunca destekleyen ve yanımda olan annem Fatma PEHLİVAN'a şükranlarımı sunarım.

Özge Pehlivan

Ankara, 2024

YAYLI ÇALGI EĞİTİMİNDE DEŞİFRE BECERİLERİNE YÖNELİK BİR ÖĞRETİM PROGRAMI TASARISI VE UZMAN GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

(Doktora Tezi)

Özge Pehlivan
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Nisan, 2024

ÖZ

Bu araştırma ile yaylı çalgı çalan lisans öğrencilerinin ve yaylı çalgı eğitimcilerinin görüşleri alınarak, yaylı çalgı eğitiminde deşifre becerilerine yönelik bir deşifre öğretim programı hazırlanması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı lisans öğrencilerinden ana çalgısı keman, viyola ve viyolonsel olan 30 öğrenci ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim üyelerinden ana çalgısı keman, viyola ve viyolonsel olan 10 yaylı çalgı eğitimcisi oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrenciler ve yaylı çalgı eğitimcileri ile yapılan görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Bu kayıtlar daha sonra metne dönüştürülerek içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Yaylı çalgı eğitimcilerinin deşifre öğretimine ilişkin görüşleri ve önerileri doğrultusunda araştırmacı tarafından bir taslak öğretim programı oluşturularak yaylı çalgı eğitimcilerine gönderilmiş ve programın değerlendirilmesi istenmiştir. Sonuçta, hazırlanan programın ünitelerinin, konularının, hedeflerinin, hedef davranışlarının, öğrenme-öğretme durumlarının, ölçme ve değerlendirme işlemlerinin deşifre öğretimine uygun olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada programın denenmesi boyutuna yer verilemediği için programın denenmesi ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda programın geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler : Eğitim, müzik eğitimi, yaylı çalgı eğitimi, deşifre, öğretim programı.
Sayfa Adeti : xvi+135
Danışman : Prof. Dr. Gamze Elif Tanınmış

**A CURRICULUM DESIGN FOR SIGHT READING SKILLS IN
STRING INSTRUMENT EDUCATION AND ITS EVALUATION IN
THE FRAMEWORK OF EXPERT OPINIONS**

(Ph.D Thesis)

Özge Pehlivan

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES

April, 2024

ABSTRACT

With this research, it was aimed to prepare a sight-reading teaching program for sight-reading skills in string instrument education by taking the opinions of undergraduate students who play string instruments and string instrument educators. The study group of the research; Gazi University Gazi Faculty of Education Department of Fine Arts Education Department of Music Education consists of 30 undergraduate students of the 2021-2022 academic year whose main instruments are violin, viola and cello, 10 string instrument educators, whose main instruments are violin, viola and cello, among the faculty members working in Gazi University Gazi Faculty of Education Department of Fine Arts Education Department of Music Education and Kırıkkale University Faculty of

Fine Arts Department of Music in the 2022-2023 academic year. A semi-structured interview form prepared by the researcher was used in the interviews with the students and string instrument instructors in the study group, and the interviews were audio-recorded. These records were then converted into text and analyzed using the content analysis method. In line with the string instrument educators' opinions and suggestions regarding sight-reading teaching, a draft curriculum was created by the researcher and sent to the string instrument educators, and the program was asked to be evaluated. As a result, it has been determined that the units, topics, goals, target behaviors, learning-teaching procedures and evaluation studies of the prepared program are suitable for sight-reading teaching. Since the testing aspect of the program is not included in the research, it is recommended to test the program and develop the program in line with the results obtained.

Key words : Education, music education, string instrument education, sight reading, teaching method.

Page Number : xvi+135

Advisor : Prof. Dr. Gamze Elif Tanınmış

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER TABLOSU	xv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Varsayımlar	5
BÖLÜM II.....	6
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
BÖLÜM III	17
YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Çalışma Grubu	17

3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.4. Verilerin Toplanması.....	21
3.5. Verilerin Analizi.....	21
BÖLÜM IV	23
BULGULAR VE YORUM	23
4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum	23
4.2. Araştırmaya Katılan Uzmanların Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum	35
4.3. Öğretim Programı Tasarısına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	47
4.3.1. Programın Genel Amaçları	47
4.3.2. Programın Özel Amaçları	48
4.3.3. Yaylı Çalgılarda Deşifre Kavramı (1. Ünite).....	51
4.3.4. Metinlerde Hızlı Okuma Teknikleri Eğitimi (2. Ünite)	53
4.3.5. Müzik Öğretiminde Hızlı Okuma Teknikleri Eğitimi (3. Ünite)	57
4.3.6. Yaylı Çalgılarda Deşifre Sürecinde Müzikal İfade ve Terimler (4. Ünite)	65
4.3.7. Yaylı Çalgılarda Deşifre ve Uygulama Süreci (5. Ünite)	72
4.4. Programın Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular ve Yorum	75
4.4.1. Programın Ünitelerine İlişkin Bulgular ve Yorum	75
4.4.2. Programın Konularına İlişkin Bulgular ve Yorum	79
4.4.3. Programın Hedeflerine İlişkin Bulgular ve Yorum	84
4.4.4. Programın Hedef Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	89
4.4.5. Programın Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	93
4.4.6. Programın Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	98
BÖLÜM V	104
Sonuç ve Öneriler	104
5.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	104
5.2. Uzman Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	109
5.3. Programın Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar	113
5.3.1. Programın Ünitelerine İlişkin Sonuçlar.....	116
5.3.2. Programın Konularına İlişkin Sonuçlar	117

5.3.3. Programın Hedeflerine İlişkin Sonuçlar.....	118
5.3.4. Programın Hedef Davranışlarına İlişkin Sonuçlar	119
5.3.5. Programın Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Sonuçlar.....	120
5.3.6. Programın Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerine İlişkin Sonuçlar	121
5.4. Öneriler	122
KAYNAKLAR.....	123
EKLER.....	126

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler.....	19
Tablo 3.2.2. Araştırmaya Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgileri.....	20
Tablo 4.1.1.Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalışmalarının Gereklik Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	24
Tablo 4.1.2. Deşifre Becerisini Geliştiren Çalışmalara İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	26
Tablo 4.1.3.Deşifre Performansı Değerlendirilirken Dikkat Edilecek Boyutlara İlişkin Görüşleri.....	31
Tablo 4.1.4. Deşifre Dersinin İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri	33
Tablo 4.2.2. Deşifre Çalışmalarının Gereklik Nedenlerine İlişkin Uzman Görüşleri.....	36
Tablo 4.2.3. Deşifre Becerisini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalara İlişkin Uzman Görüşleri	38
Tablo 4.2.5. Ders Dışı Deşifre Çalışmalarına Ayrılması Gereken Süreye İlişkin Uzman Görüşleri	42
Tablo 4.2.6. Deşifre Eğitiminde Kullanılacak Kaynaklara İlişkin Uzman Görüşleri	43
Tablo 4.2.7. Deşifre Performansı Değerlendirmede Dikkat Edilecek Boyutlara İlişkin Uzman Görüşleri.....	44
Tablo 4.2.8. Deşifre Eğitiminin İşleneceği Derse İlişkin Uzman Görüşleri.....	45
Tablo 4.2.9. Deşifre Öğretimi Dersinin İçeriğine İlişkin Uzman Görüşleri.....	46
Tablo 4.3.1. Yaylı Çalgılarda Deşifre Öğretime Yönelik Öğretim Programı Ünite ve Süreleri	49
Tablo 4.4.1.1. Birinci Ünitenin Genel Değerlendirilmesi.....	75
Tablo 4.4.1.2. İkinci Ünitenin Genel Değerlendirilmesi	76
Tablo 4.4.1.3. Üçüncü Ünitenin Genel Değerlendirilmesi	77
Tablo 4.4.1.4. Dördüncü Ünitenin Genel Değerlendirilmesi	77
Tablo 4.4.1.5. Beşinci Ünitenin Genel Değerlendirilmesi.....	78

Tablo 4.4.2.1. Birinci Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi	79
Tablo 4.4.2.2. İkinci Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi	80
Tablo 4.4.2.3. Üçüncü Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi	81
Tablo 4.4.2.4. Dördüncü Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi	82
Tablo 4.4.2.5. Beşinci Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi.....	83
Tablo 4.4.3.1. Birinci Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi	84
Tablo 4.4.3.2. İkinci Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi	85
Tablo 4.4.3.3. Üçüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi	86
Tablo 4.4.3.4. Dördüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi	87
Tablo 4.4.3.5. Beşinci Ünite'deki Konuların Hedeflerinin Değerlendirilmesi	88
Tablo 4.4.4.1. Birinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi	89
Tablo 4.4.4.2. İkinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi	90
Tablo 4.4.4.3. Üçüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi ...	91
Tablo 4.4.4.4. Dördüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi	92
Tablo 4.4.4.5. Beşinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi....	93
Tablo 4.4.5.1. Birinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi	94
Tablo 4.4.5.2. İkinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi	95
Tablo 4.4.5.3. Üçüncü Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi	96
Tablo 4.4.5.4. Dördüncü Ünite'deki Örnek Öğrenme - Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi	97
Tablo 4.4.5.5. Beşinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi	98
Tablo 4.4.6.1. Birinci Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi	99
Tablo 4.4.6.2. İkinci Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi	100

Tablo 4.4.6.3. Üçüncü Ünite deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi	101
Tablo 4.4.6.4. Dördüncü Ünite deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi	102
Tablo 4.4.6.5. Beşinci Ünite deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi	103

ŞEKİLLER TABLOSU

<i>Şekil 4.1.1. Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Gerekliliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>23</i>
<i>Şekil 4.1.2.Çalışmanın Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....</i>	<i>25</i>
<i>Şekil 4.1.3. Göz Kaslarını Geliştiren Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>27</i>
<i>Şekil 4.1.4. Gözün Görme Alanını Genişleten Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>28</i>
<i>Şekil 4.1.5. Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....</i>	<i>28</i>
<i>Şekil 4.1.6. Çalgı Dersinde Deşifre Çalışmalarına Yer Verilme Durumlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....</i>	<i>29</i>
<i>Şekil 4.1.7. Çalgı Derslerinde Verilen Yeni Ödevin Deşifresine İlişkin Görüşleri</i>	<i>29</i>
<i>Şekil 4.1.8. Tablo 4.2.6: Deşifre Eğitiminde Kullanılacak Kaynaklara İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>30</i>
<i>Şekil 4.1.9. Ders Dışı Deşifre Çalışmalarına Ayrılması Gereken Süreye İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>30</i>
<i>Şekil 4.1.10. Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Yapılacağı Derse İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	<i>33</i>
<i>Şekil 4.2.1. Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Gerekliliğine İlişkin Uzman Görüşleri.....</i>	<i>35</i>
<i>Şekil 4.2.2. Göz Kaslarını Geliştiren Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri.....</i>	<i>39</i>
<i>Şekil 4.2.3. Gözün Görme Alanını Genişleten Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri.....</i>	<i>40</i>

Şekil 4.2.4. Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri.....	40
--	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlığın doğanın seslerini taklit etmesi ile başlayan müzik serüveni günümüzdeki müziğinin temelini oluşturmaktadır. Müziğin tarih boyunca gelişim göstermesi ve gelişen varlığını günümüze kadar sürdürmüş olabilmesi şüphesiz müzik eğitimi ile mümkün olmuştur.

“İnsan, sanatın ve onun başlıca dallarından biri olan müziğin temelidir. İnsansız bir müzik ve müzik eğitimi, insansız bir sanat ve sanat eğitimi olmaz, düşünülemez, gerçekleşemez” Uçan, 1996, s. 7. Her disiplin gibi müzik de sistemli bir eğitim ile öğrenilir ve öğretilir.

Müzik eğitimi, “Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme süreci” (Say, 2002, s. 360) olarak tanımlanmıştır.

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir” (Uçan, 2005, s. 14).

Müzik eğitimi; genel müzik eğitimi, profesyonel (mesleki) müzik eğitimi ve amatör (özengen) müzik eğitimi olarak üçe ayrılır. Müzik eğitiminin içeriği ve eğitimi oluşturan boyutlar, amaçlar, hedefler ve hedef kitleye göre farklılık gösterir. Bilen (1995), müzik eğitiminin boyutlarını ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, çalgı çalma eğitimi ve yaratıcılık eğitimi olarak gruplandırmıştır (s.14).

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin önemli bir koludur. Çoban (2011)’e göre; “Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, bir çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için birtakım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşan uzun bir eğitim sürecidir” (s. 116). Bu uzun eğitim sürecini Uslu (1998) şu şekilde açıklamaktadır: “Çalgı

eğitimi, insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur (s. 24)”.

Ülkemizde çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda ve Milli Eğitim Bakanlığına bağılı özel kurs merkezlerinde yaygın olarak verilmektedir. “Çalgı eğitimi müzik eğitiminin önemli bir boyutu olmakla birlikte müzik öğretmeni adayının da yaşam boyu devam ettirmesi gereken temel bir kazanımıdır” (Uçar, Tanınmış, 2022, s. 287).

Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2016 yılında yayımlanan “Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Keman Dersi Öğretim Programı 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar” adlı keman öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel beceriler şu şekilde sıralanmıştır (s. 5):

- “Sağ ve sol el koordinasyonu,
- Temiz ses elde etme,
- Çeşitli yay şekillerini uygulama,
- Çeşitli yay tekniklerini uygulama,
- Deşifre yapma,
- İcra (yorumlama),
- Sahne ve performans,
- Tonalite ve modalite (makam) tanıma,
- Transpoze (aktarım),
- Müziksel işitme,
- Solfej ve deşifre,
- Yaratıcı düşünme,
- İletişim,
- Araştırma,
- Problem çözme,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma,
- İş birliği”.

Keman öğretiminin temel becerileri arasında yer alan deşifre becerisi çalgısı fark etmeksizin çalgı eğitimi alan tüm öğrenciler için gerekli bir kazanımdır. “Henüz çalışılmamış bir eseri ilk görüşte çalmaya ‘deşifre etmek’ denir. Böyle çalışılmamış bir eseri ilk görüşte iyi ve yanlışsız olarak çalabilmek hemen hemen imkânsızdır. Ancak kültürlü bir müzikçi, ilk gördüğü bir eseri anlayarak iyiye yakın bir derecede çalabilir.” (Fenmen 1991, s. 31).

Çalgı eğitiminde yeni parçaların öğrenilmesi deşifre ile mümkündür. Bu nedenle çalgı eğitiminin gerçekleşebilmesi için deşifre önemli bir temel beceridir. Çalgısı fark etmeksizin her öğrenci yeni karşılaştığı müzik yazısını okuyabilmelidir.

“Deşifre, öğrenciye daha geniş bir repertuar oluşturma; eserleri daha yakından tanıma; teknik, stil ve yorum geliştirme gibi zengin olanaklar sunar. Öğrencinin öğrenmeye ilgisi artar ve yeni

parçaları deşifre etmekten çekinmez. Böylece öğrenci bir eseri deşifre ederken güç gelen bölümleri ezber yoluyla değil kendi başına çözümleyerek öğrenebilir. Bu ise öğrencinin algısını sevmesine ve daha çabuk ilerlemesine katkıda bulunur, böylece dersler daha zevkli hale gelir. Her şeyden önemlisi, öğrencilerin bir başkasının ya da bir çalgının yardımı olmaksızın müziği kendi kendilerine öğrenebilmeleri, bağımsız birer müzisyen haline gelmeleri ve yaşam boyu zevkle müzik yapabilmeleri için temel bir kaynak oluşturur” (Çimen, 2001, s. 446).

1.1. Problem Durumu

Öğrencilerin kılavuza ihtiyaç duymadan deşifre yapabilmeleri özgüvenleri üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Bu nedenle deşifre yaparken bireysel çözümleme yapmakta zorlanan öğrencilerin motivasyonlarının azalması ve çalgılarına karşı olumsuz bir tutum sergilemeleri olası bir sonuçtur. Motivasyon güclüğü çeken öğrencilerin çalgı çalışmaya olan ilgilerinin ve isteklerinin zamanla azalacağı düşünülmektedir.

Ercan (2008), ilk bakışta okumanın önemini şu şekilde sıralamıştır:

- “1. Bu beceri öğrenciye doğru ve gerektiği biçimde alıştırma olanağı verir.
2. Notaları kolaylıkla okuyabilen öğrenciler, yeni parçalar okumayı eğlenceli bulur.
3. Notaları kolaylıkla okuyabilen öğrenci, müziği geniş bir şekilde, çok yönlü keşfedebilir.
4. Birlikte müzik yapma çalışmalarına başlayan öğrencilerde güçlük çekmeden nota okuyabilme becerisi büyük önem taşır... Bir müzik grubunda çalmak, hem gereksinim duyulan motivasyonu hem de okumalarının gelişmesini sağlar” (s.21-22).

“Okuma, yazılı iletişimleri duyu organlarımız yoluyla algılayarak, algıladıklarımızı, anlamlandırma ve yorumlama amacı ile zihnin duyu organları ile ortaklaşa yaptığı bir etkinliktir. Okuma işi vücudumuzdaki birden fazla merkezin bir araya gelerek oluşturduğu bir verimdir” (MEB, 2011, s.3). Okumayı yeni öğrenen her birey sistemli ve düzenli çalışma ile okuma hızını artırabilir. Okuma hızı arttıkça bilgiye ve bilgi kaynaklarına ulaşma hızı da artacaktır.

İlk okuma anlamına gelen deşifrenin yapılabilmesi için daha önceden bazı müzikal bilgilerin öğrenilmiş olması gerekmektedir. Buradan hareketle deşifrenin ilk boyutunun öğrenme olduğu söylenebilir. Öğrenme boyutunun ardından okuma ve seslendirme boyutları gelmektedir (Öztutgan ve Akbulut, 2019, s.68).

Çalgı eğitiminde yeni repertuvara erişim nota okuma ile mümkündür. Öğrenciler enstrüman çalışmalarında herhangi bir yeni basılı müzik parçası okudukları için ilk bakışta nota okumaya güvenmek zorundadırlar. Bu nedenle öğrencilerin yeni bir eser ya da eserleri çalabilmeleri için deşifreyi akıcı ve hızlı bir şekilde yapabilmeleri gerekmektedir

(Likitwittaya, Promsukkul ve Buranaprapuk, 2021, s.148). Hızlı deşifre becerisine sahip olduğunda, nota okuma çalışmaları ile zaman kaybının önlenerek teknik ve müzikal çalışmalara daha fazla zaman ayrılabilceğı düşünölmektedir.

“Yapılan araştırmalar metin okuma ve müziksel okuma sürecinde görsel algılama ve göz hareketlerinde benzerlikler olduğunu göstermiştir. Buna göre gözler sürekli ve düzenli olarak soldan sağa hareket etmeyip, satır üzerinde ileriye ve geriye doğru belirli noktalara sıçramalar yapmakta ve bu noktalarda belirli sürelerde duraklayarak ilerlemektedir. Bu duraklamalarda gözler, görsel algılar yapmakta ve tıpkı bir fotoğraf makinesi gibi görüntü kaydetmektedir (Çimen (2001), Berséus (2002), Şengöl ve Yalçın (2004)’dan aktaran Nart 2010, s. 27)”.

Metin okuma ve nota okuma sürecinde gözün hareketlerinin ve davranışlarının benzerlik göstermesi bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Metin okuma becerilerinin düzenli çalışma ile geliştirilebilmesi, nota okuma becerilerinin de düzenli çalışma ile geliştirilebileceğı ve deşifreye katkı sağlayabileceğı düşünölerek araştırmanın problem cümlesi “Yaylı çalgı eğitiminde deşifre becerilerine yönelik hazırlanan öğretim programı tasarısına ilişkin uzman görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

1. Yaylı çalgı eğitiminde deşifre konusuna ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Yaylı çalgı eğitiminde deşifre konusuna ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?
3. Yaylı çalgı eğitiminde deşifre dersine ilişkin öğretim programı tasarısı nasıl olmalıdır?
4. Hazırlanan öğretim programı tasarısının uzman görüşleri çerçevesinde değerlendirme sonuçları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Yaylı çalgı çalan lisans öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda yaylı çalgı eğitiminde deşifre becerilerine yönelik bir deşifre öğretim programı hazırlamaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Yapılan kaynak taraması sonucunda; literatürde farklı çalgı gruplarında deşifre becerilerinin geliştirilmesine yönelik araştırmalara rastlansa da yaylı çalgı ailesine yönelik bir deşifre öğretim programına rastlanmamıştır. Bu nedenle araştırmanın özgün bir araştırma olduğu varsayılmakta ve bu nedenle önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma:

- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı lisans öğrencilerinden ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan 30 öğrenci ile,
- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan yedi yaylı çalgı eğitimcisi ile,
- Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan üç yaylı çalgı eğitimcisi ile,
- Yaylı çalgı eğitiminde deşifre becerilerine yönelik öğrenci ve yaylı çalgı eğitimcileri görüşleri ile,
- Araştırmacının ulaşabildiği kaynaklarla,
- Araştırmacıya tanınan doktora öğrencilik süresi ile sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

1. Araştırma için seçilen çalışma grubunun araştırmanın amacına uygun ve yeterli olduğu,
2. Araştırmaya katılan lisans öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının görüşme sorularına içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmaktadır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Likitwittaya, Promsukkul ve Buranaprapuk'un 2021 yılında yayınlamış oldukları "*A Study of The Guideline of Sight-Reading Enhancement For Violin Beginning Students: A Case Study For Music Campuses For General Public, College of Music, Mahidol University*" adlı makalelerinde kemana yeni başlayan öğrenciler için deşifre becerilerinin öğretilmesi ve öğrenilmesi yönetimini incelemek ve öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmek için bir kılavuz sentezlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Mahidol Üniversitesi Müzik Koleji MCGP tesislerinde (Mahidol University's College of Music MCGP facilities) görev yapan 10 keman öğretmeni ve 7-12 yaş arası başlangıç düzeyindeki 8 keman öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler, keman öğretmenleri ve öğrencilerle yapılan görüşmeler ile elde edilmiş ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmen, öğrenci, müfredat, öğretim yöntemi, hedefler, öğretim materyali ve öğretimin değerlendirilmesi boyutları incelenmiştir. Araştırma sonuçları iki boyutta ele alınmıştır. Birinci boyut; başlangıç düzeyindeki keman öğrencilerine deşifre becerilerinin öğretilmesi ve öğrenilmesi yönetimi ikinci boyut ise kemana yeni başlayan öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik kılavuzdur.

Araştırmanın sonunda elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır:

- Deşifre öğretimi için müfredatta mevcut bir programın bulunmadığı, öğretmenlerin öğrencilerinin ihtiyaçları doğrultusunda çalışmayı yönlendirdikleri, her öğretmenin planladığı deşifre etkinlikleri aynı doğrultuda düzenlenmiş olsa da tamamıyla aynı olmadığı, her öğretmenin farklı bir öğretim yöntemi olduğu,
- Öğrencilerin kendi öğretmenlerinin teknik ve yöntemlerinden memnun oldukları,

- Öğrencilerinin ritim, perde (pitch), keman tekniği sorunları ve deşifre tekniği sorunlarından oluşan deşifre sorunlarıyla karşılaştıkları,
- Öğretmenlerin sıklıkla notalara, ritimsel okumaya, ölçü sayılarına ve tempoya odaklandıkları, armoninin anlaşılması ve müziğin dinlenmesi konusuna en az düzeyde odaklandıkları,
- Öğretmenlerin öğrencilere hızlı nota okuma becerileri, deşifre çalarken hata yapsalar da parçayı sonuna kadar çalma becerisi ve müzik yazısındaki işaretleri anlama becerisi kazandırmaları,
- Öğrencilerin deşifre yapma konusundaki güvenini geliştirerek keman çalma sırasında özgüvenlerini artırmanın gerektiği, öğretmenlerinin kılavuzluğuna ihtiyaç duymadan deşifre yapabilme becerisi kazanmaları gerektiği,
- Günümüz teknolojilerinin (cep telefonu, tablet, bilgisayar, vb.) deşifre öğretiminde kullanılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ayrıca öğretmenler orkestra dersi olarak değerlendirilen grup halinde çalmanın küçük çocukların deşifre becerilerini geliştireceğini, orkestrada çalmanın, öğrencilerin deneyimlerine göre deşifre becerilerini kademeli olarak geliştireceğini görüşünü belirtmişlerdir. Keman öğrencilerinde devam eden deşifre becerisi sorununun aynı zamanda gelişimlerinin ilerleyen aşamalarında genel nota okuma becerilerinde de sorunlara neden olduğu, işitsel beceri, genel performans ve kompozisyon becerisi gibi unsurları zaman baskısı altında olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin deşifre veya nota okuma alanlarında öğrenme ortamının iyileştirilmesi için deşifre kılavuzunun geliştirilmesine önem verilmesi gerektiği, öğrenci merkezli öğretim yönteminin gerekli olduğu ve öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmek için okullarda ileri teknoloji öğrenme materyalleri sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Likitwittaya, Promsukkul ve Buranaprapuk'un bu araştırmaları söz konusu kurumda keman öğretiminde sistemli bir deşifre programının kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda da bu durum benzerlik göstermektedir. Söz konusu araştırma ve bu araştırma için alınan uzman görüşleri bazı konularda paralellik göstermektedir. Bunlar:

- Orkestra dersinin deşifre becerisi üzerinde olumlu etkisi,

- Deşifre becerisinin gelişmesinin öğrencilerin özgüvenleri üzerinde olumlu etkisi,
- Öğretmenin kılavuzluğuna ihtiyaç duymadan deşifre yapabilme becerisinin öğrencilere kazandırılmasının gerekliliğidir.

Okan'ın 2021 yılında hazırlamış olduğu “*Flüt Öğrencilerinin Öz Düzenlemeli Deşifre Stratejileri*” başlıklı yüksek lisans tezinde flüt öğrencilerinin deşifre süreçlerini değerlendirme durumları ve karşılaşılan sorunlara yönelik öz düzenlemeli öğrenme stratejilerinin tespiti amacıyla Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı, Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı öğrencilerinden 16 flüt öğrencisine yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Görüşme yöntemi ile öğrencilerin deşifre öncesinde herhangi bir hazırlık yapıp yapmadıkları, deşifreyi parçalar halinde mi yoksa bir bütün olarak mı okudukları, deşifre yaparken eser üzerinde karşılaştıkları zorluklara yönelik çalışma stratejileri geliştirip geliştirmedikleri ve deşifre sürecinin çalışma sürecine etkisi konusunda görüşleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilere üzerinde esere ilişkin isim, besteci vb. bilgilerin olmadığı bir deşifre parçası verilip performansları video kaydına alınmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi ile çözümlenmesi sonucunda; deşifre sürecine hazırlık, deşifre çalışma stratejileri, deşifrede karşılaşılan zorluklar, karşılaşılan zorluklara karşı kullanılan stratejiler ve deşifrenin etkisi temalarına ulaşılmıştır. Bu temalara ait kodlar ve öğrenciler eşleştirilmiş, öğrencilerin video kayıtları performansları ve kodlar arasındaki ilişki gözlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda öğrencilerin deşifre sürecindeki davranışlarında farklılıklar olduğu, görüşmede ifade ettikleri gibi deşifre öncesinde ve deşifre sürecinde dikkat edip uyguladıklarını belirttikleri bazı davranışları aslında uygulamadıkları veya dikkat etmediklerini belirttikleri davranışları uyguladıkları, deşifre sürecinde yapılan hatalar düzeltilmediği için bu hataların çalışma süreci üzerinde etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Okan'ın araştırmasında flüt öğrencilerinin kullandıkları deşifre stratejilerinin doğruluğu veya etkinliği boyutlarına yer verilmiştir. Ayrıca görüşme ve deşifre performansları arasındaki farkın kaynağı tespit edilmemiştir. Söz konusu farkın öğrencilerin deşifre konusunda edindikleri bilişsel kazanımların devinişsel boyuta transfer aşamasında yaşadıkları düşünülmektedir. Bu nedenle deşifre öğretiminin bilişsel ve devinişsel alanlara yönelik hedefler belirlenerek gerekli kazanımların sağlanması ve pekiştirilmesinin

öğrencilere katkı sağlayacağı düşünülerek bu araştırma için hazırlanan deşifre öğretim programı hem bilişsel hem de devinişsel alana yönelik hedef ve hedef davranışlardan oluşmaktadır.

Kaynar'ın 2020 yılında hazırlamış olduğu *“Gitar Eğitiminde Deşifre Becerilerinin Geliştirilmesi Konusunda Uzman Görüşlerinin Alınması ve Bu Görüşlerin Uygulanmasına Yönelik Bir Deneme Çalışması”* başlıklı yüksek lisans tezinde öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda dört haftalık bir deşifre çalışma programı oluşturulmuştur. Bu program uzmanlar tarafından belirlenen etütler, eserler ve örnek arpej çalışmalarından oluşmaktadır. Oluşturulan çalışma programının denenmesi için ana çalgısı gitar olan lisans 2. ve 3. sınıf öğrencilerine kontrol grupsuz ön test ve son test uygulanmıştır. Çalışma grubu öğrencilerinin program öncesi deşifre performansları video kaydına alınmıştır. Dört hafta boyunca öğrencilere haftada bir saat verilen eğitimin ardından öğrencilerin deşifre performansları yeniden kayda alınmıştır. Deşifre eğitimi alan öğrencilerin ön test-son test performansları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Kaynar'ın bu çalışması sistemli deşifre çalışmalarının deşifre performansı üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır.

Öztutgan'ın 2018 yılında hazırlamış olduğu *“Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar deşifresini geliştirmeye yönelik bir metot önerisi”* başlıklı doktora tezinde mesleki müzik eğitimi alan ve ana çalgısı gitar olan öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik bir deşifre metodu oluşturmak amaçlanmıştır. Öğrenci ve uzmanlara anket uygulanarak deşifre eğitime yönelik görüşleri alınmıştır. Elde edilen verilerden yola çıkarak klasik gitar deşifresine yönelik bir metot oluşturulmuştur. Bu metot Öztutgan tarafından bestelenmiş kalışlı ve geçişli pozisyon etütlerinden, çok sesli egzersizlerden ve ritmik çalışmalardan oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrencilerinden 8'er kişilik deney ve kontrol grupları belirlenerek oluşturulmuştur. İki gruba uygulanan ön testin ardından oluşturulan metotla deney grubu öğrencilerine haftada bir saat, toplamda 20 saat olmak üzere bireysel ders yapılmıştır. Derslerin ardından gruplara son test uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubu öğrencilerinin puanları arasında kontrol grubuna oranla anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Öztutgan'ın araştırması sistemli deşifre çalışmalarının deşifre performansı üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymakla beraber araştırmada elde edilen bazı veriler bu araştırma ile elde edilen verileri desteklemektedir. Bu iki araştırmada alınan uzman ve öğrenci görüşleri neticesinde deşifrenin çalışma ile gelişebilen bir beceri olduğu, yeni eser deşifre etmenin bu beceriyi geliştirdiği, öğrencilerin deşifre kitaplarını tanımadıkları ve deşifre dersine ihtiyaç duyulduğu sonuçları paralellik göstermektedir.

Ergin'in 2015 yılında hazırlamış olduğu *“Bilişüstü Özdüzenleme Basamaklarına Göre Yapılan Gitar Eğitiminin Deşifre Performansı Farkındalık ve Tutuma Etkisi”* başlıklı doktora tezinde bilişüstü özdüzenleme evrelerine göre yürütülen gitar öğretiminin; öğrencilerin gitarda deşifre çalma performansı, bilişüstü özdüzenleme farkındalıkları ve deşifre çalma tutumları üzerindeki etkileri ölçülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Harran Üniversitesi Müzik Öğretmenliği lisans 2. sınıf öğrencilerinden “Bireysel Çalgı III (gitar)” dersini alan 5 öğrenci oluşturmaktadır. Kontrolsüz ön test-son test deneysel deseni kullanılan araştırmada, öğrencilerle 10 hafta boyunca haftada 2 ders saati bilişüstü özdüzenleme basamaklarına göre bireysel gitar dersi yapılarak toplamda 20 eser deşifresi yapılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Deşifre Çalma Tutum Ölçeği”, “Deşifre Performans Rubriği” ve “Bilişüstü Özdüzenleme Farkındalığı Görüşme Formu” uygulanarak veriler toplanmıştır. Araştırmada;

- Deşifre öncesinde: eseri okuma ve amaç oluşturma, planlama yapma, önceki bilgiyi düşünme, hedef belirleme, eseri analiz etme, belirlemeler yapma, strateji oluşturma ve teknik çalışma analizi yapma,
- Deşifre esnasında: stratejileri uygulama, kendini izleme, işaretler koyma, benzerlikler kurma, teknik çalışmalar oluşturma, değişiklik yapma, hataları bulma ve parmak numarası yazma,
- Deşifre sonrasında: performans-hedef-strateji değerlendirme, stratejiyi tek başına değerlendirme, stratejiyi düzenleme, stratejiyi değiştirme, memnuniyet-memnuniyetsizliğini belirtme, başarılı olduğu noktaları belirleme ve öğrenme veya performans çıktısını değerlendirme boyutları incelenmiştir.

Araştırmanın sonucunda çalışma grubundaki öğrencilerin; temel davranış kriterleri (doğru vücut duruşu sergileme, sağ ve sol eli doğru şekilde yerleştirme, sağ ve sol el

koordinasyonunu kurma), esere ilişkin kriterleri (tona ait değiştirici işaretleri doğru uygulama, nota ve sus değerlerini doğru şekilde çalma, pozisyon geçişlerini doğru şekilde çalma, sağ ve sol elde uygun parmak numarasını seçme, sağ ve sol elde uygun parmak numarasını seçme) uygulamaları ve deşifre çalma genel performans puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark elde edilmiştir.

Ayrıca verilen bu eğitim ile ğrencilerin:

- Deřifre öncesinde; eseri okuma ve çeřitli amaçlar oluřturma, önceki bilgileri dūřünerek seçme, biçimsel ve armonik analiz yapma, zor ölçüleri veya bölümleri belirleme, eser ile ilgili strateji geliřtirme ve teknik çalıřma analizi yapma gerekliliklerini hatırlamalarında etkili olduęu,
- Deşifre esnasında; öğrencilerin kendini izlemeye başladıkları ve yanlış yaptıkları yerlere işaretler koymayı fark ettikleri, esere ilişkin parmak numarasına dikkat etme, yazma veya değiştirme, deşifre öncesinde belirlenen stratejileri uygulama ve ritmik değişiklikler yapma farkındalığında artış olduğu,
- Deşifre sonrasında; kendi performansını ve stratejilerini değerlendirme davranışına olumlu yönde etkili olduğu, deşifre performansını hedefler ve kullandığı stratejiler açısından değerlendirme, kullandığım strateji veya stratejilerin faydalı olup olmadığını değerlendirme ve stratejileri düzenlemeye yönelik farkındalığın arttığı tespit edilmiştir.

Ergin'in bu araştırması sistemli ve planlı bir deşifre öğretiminin öğrencilerin deşifre performansları ve tutumları üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır.

Soysal'ın 2015 yılında hazırlamış olduğu “*Hızlı Okuma Tekniklerinin Beşinci Sınıf ğrencilerinin Okuma Hızlarına ve Anlama Düzeylerine Etkisi*” adlı yüksek lisans tezinde 2013-2014 eğitim-ğretim yılında Bolu Kültür Ortaokulu'nun beşinci sınıf öğrencilerinden 52 ğrenci rastgele yöntemle seçilip deney ve kontrol gruplarına ayrılmıştır. Kontrol grubundaki 26 öğrenciye sekiz hafta boyunca toplamda 32 saat hızlı okuma teknikleri eğitimi verilmiştir. Eğitimin ardından iki gruptaki öğrencilerin okuma hızları ölçülmüştür. Araştırmanın sonunda hızlı okuma teknikleri eğitimi alan öğrencilerin okuma hızlarında ve okuduğunu anlama düzeylerinde olumlu etki gözlenmiştir.

Soysal'ın bu araştırması hızlı okuma eğitimi alan öğrencilerin okuma hızlarının artarken aynı zamanda okuduğunu anlama düzeylerinin de arttığını, diğer bir deyişle hızlı okuma teknikleri eğitiminin etkinliğini ortaya koymaktadır.

Çiftçi'ın 2013 yılında hazırlamış olduğu “Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Müzik Eğitiminde Deşifre Becerisine Etkisi” adlı doktora tezinde hızlı okuma teknikleri eğitiminin müzik eğitiminde deşifre becerisine olan etkisini saptamak amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan 30 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler 15 kişilik deney ve kontrol gruplarına ayrılarak ön test uygulanmıştır. Ardından deney grubu öğrencilerine her bir oturumu 180 dakika olan, toplamda sekiz oturum hızlı okuma teknikleri eğitimi verilmiştir. Eğitiminin sonunda iki grup öğrencilerine de son test uygulanmıştır. Son testte öğrencilerin üç adet ritimsel okuma ve üç adet piyano parçasını deşifre etmeleri istenmiştir. Son testte elde edilen verilere göre iki grubun son test puanlarında artış gözlenmiştir.

- Birinci ritimsel okuma parçasında deney grubu öğrencilerinin puanları kontrol grubundan daha yüksek olmakla beraber deney grubu lehine anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun nedeninin parçanın güçlük seviyesinin düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- İkinci ritimsel okuma parçasında deney grubu öğrencilerinin puanları kontrol grubundan daha düşük olmakla beraber kontrol grubu lehine anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun nedeninin parçanın tartımlarının zorluğundan kaynaklandığı, hızlı okuma teknikleri eğitimi zor tartımları algılamada etkin olmadığı düşünülmektedir.
- Üçüncü ritimsel okuma parçasında ise deney grubu lehine anlamlı fark elde edilmiştir. Bunun nedeninin parçanın tartımsal olarak zorluk içermemesi ve tartımın parça boyunca benzer yapıda devam etmesi, parçadaki temel zorluğun hızlı bir metronomda notaların hızlı ve doğru algılanması olduğu düşünülmektedir. Hızlı okuma teknikleri eğitimi alan deney grubu öğrencilerinin notaları blok görme becerilerinin gelişmesi ile bu farkın oluştuğu gözlenmektedir.

- Birinci piyano parçasında deney grubu öğrencilerinin puanları kontrol grubundan daha yüksek olmakla beraber deney grubu lehine anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun nedeninin bu parçada hızlı okuma teknikleri eğitiminin etkin olmadığı düşünülmektedir.
- İkinci piyano parçasında deney grubu öğrencilerinin puanları kontrol grubundan daha yüksek olmakla beraber deney grubu lehine anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bunun nedeninin parçanın dikey akorlardan oluşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- Üçüncü piyano parçasında ise deney grubu lehine anlamlı fark elde edilmiştir. Bunun nedeninin parçanın sağ ve sol elde ezgiler içermesi ve parçada daha az akorun yer almasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çiftçibaş'ın bu araştırması hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisi üzerinde notaları blok görerek hızlı algılama, yatay ezgileri hızlı algılama gibi bazı boyutlarda etkinliğini ortaya koymaktadır. Hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine sağladığı katkı göz önüne alınarak hazırlanan bu programın genel amaçları arasında bu eğitim ile öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişim göstermesi amaçlansa da programın farklı boyutlardaki özel amaçları ile çok daha kapsamlı ve etkin bir deşifre öğretim programı olacağı düşünülmektedir.

Dalkıran'ın 2011 yılında hazırlamış olduğu “Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi” adlı makalesinde keman öğrencilerinin deşifre sırasında yapmış oldukları hataları sınıflandırılması ve deşifre eğitiminin deney ve kontrol grupları arasındaki etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında eğitim gören 12 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler deney ve kontrol gruplarına ayrıldıktan sonra iki gruba da ön test uygulanmıştır. Ardından deney grubu öğrencilerine 4 hafta boyunca deşifre eğitimi verilmiştir. Eğitimin ardından uygulanan son test sonuçları ile deney grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Öğrencilerin deşifre yaparken sıklıkla tartım hataları yaptıkları ve deşifre becerisinin düzenli çalışmayla geliştirilebilecek bir beceri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dalkıran'ın bu çalışması düzenli çalışma ile deşifre becerisinin gelişim gösterdiğini, sistemli ve planlı bir deşifre öğretiminin öğrencilerin deşifre performansları üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır.

Nart'ın 2010 yılında hazırlamış olduğu “Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Deneysel Bir Öğretim Metodu” başlıklı doktora tezinde yapılan literatür taraması ile şarkı söyleme eğitiminde en çok kullanılan sekiz deşifre metodu incelenmiştir. Ayrıca yerli ve yabancı kaynakların incelenmesi ve uzman görüşlerinin alınması ile deşifre şarkı söyleme metodu geliştirilmiştir. Oluşturulan program 37 kazanımdan oluşmaktadır. Bu kazanımlar arasında deşifre ve prozodinin tanımı yapabilmenin yanında sol ve fa anahtarlarında do majör tonunda ve re hüseyini makamında çeşitli ölçü sayılarını içeren şarkıların deşifresi yer almaktadır. Üç üniteden oluşan bu programın öğretimi 12 hafta boyunca haftada iki kez, yirmişer dakika olarak planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümüm Müzik eğitimi Ana Bilim Dalı lisans birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 42 öğrenciden oluşan sınıf mevcudu rastgele yöntem ile deney ve kontrol gruplarına ayrılarak ön test uygulanmıştır. Ardından deney grubundaki öğrencilere deşifre şarkı söyleme eğitimi verilmiş ve eğitimin ardından iki gruba da son test uygulanmıştır. Geliştirilen deşifre şarkı söyleme metodu ile eğitim alan deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre, deşifre ve deşifre şarkı söylemeye ilişkin davranışlarında olumlu yönde ve anlamlı derecede gelişme olduğu gözlemlenmiştir.

Nart'ın bu araştırması derslerde yapılacak sistemli ve planlı bir deşifre öğretimi ile öğrencilerin deşifre ve deşifre şarkı söyleme becerilerinin ve müzikalitelerinin gelişmesinin mümkün olduğunu ortaya koymuştur. Buradan hareketle yaylı çalgı öğrencileri için hazırlanan deşifre öğretim programının öğrencilerin deşifre becerileri üzerinde olumlu etkiye sahip olacağı düşünülmektedir.

Dedebalı'nın 2008 yılında hazırlamış olduğu “Hızlı Okuma Tekniğinin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Hızlarına ve Okuduğunu Anlama Düzeylerine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde hızlı okuma tekniğinin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin okuma hızına ve okuduğunu anlamaya olan etkisi ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2007- 2008 öğretim yılında İzmir'in Karşıyaka ilçesine bağlı bir ilköğretim okulunda 8. sınıf okumakta olan 48 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler iki deney ve iki

kontrol grubuna ayrılarak dört grup öğrencilerine de ön test uygulanmıştır. Ardından deneye grubu öğrencilerine altı hafta süresince hızlı okuma eğitimi verilmiştir. Son test uygulaması sonucunda elde edilen verilere göre hızlı okuma tekniklerinin öğrencilerin okuma hızlarına ve okuduğunu anlama düzeylerine olumlu etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Dedebali'nin bu araştırması sonucunda elde ettiği veriler Soysal (2015)'in araştırması ile paralellik göstermektedir. Buradan hareketle hızlı okuma teknikleri eğitiminin farklı sınıf öğrencileri üzerinde etkin olduğu söylenebilir.

Kopiez ve Galley'in 2002 yılında yayınlamış oldukları *"The Musicians' Glance: A Pilot Study Comparing Eye Movement Parameters in Musicians and Non-Musicians"* adlı makalelerinde sekiz müzisyenin göz hareketleri müzisyen olmayan 254 psikoloji öğrencisinin göz hareketleri ile karşılaştırılmıştır. Bir bilgisayar programı kullanılarak çalışma grubundaki deneklerin boyunlarını oynatmadan, bilgisayar ekranını sadece gözleri ile takip etmeleri istenmiştir. Göz hareketlerinin hızı deneklerin yüzlerine takılan elektrotlar ile ölçülmüştür. Bu çalışmada sadece yatay göz hareketleri ölçülmüştür. Deney sonunda deney ve kontrol grubu arasında göz hareketlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Deney grubu öğrencilerinin daha az ıskalama sıklığı, reaktif seğirmelerde daha kısa tepki süreleri, daha yüksek oranda önceden seğirmeler, daha yüksek seğirme hızı ve daha kısa öngörücü gecikmeler sergiledikleri görülmüştür. Elde edilen tüm bulgular profesyonel müzisyenlerin daha yüksek performans sergilediklerini göstermektedir.

Kopiez ve Galley'in bu araştırmaları müzisyenlerin göz hareketlerindeki farklılığı ortaya koymaktadır. Çalınan etüt veya eser üzerinde belirtilen hızlı tempoların müzisyenlerin normalden daha hızlı göz hareketleri sergilemelerine neden olduğu düşünülerek hızlı okuma teknikleri eğitiminin bu beceriyi daha da geliştireceği düşünülmektedir.

Coşkun'un 2001 yılında hazırlamış olduğu *"Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalında Uygulanmakta Olan Piyano Eğitiminde Deşifrenin Yeri ve Önemi"* başlıklı yüksek lisans tezinde ilgili kurumda uygulanmakta olan piyano eğitiminde deşifreye yer verilme durumlarının tespiti amaçlanmıştır. Söz konusu kurumda görev yapmakta olan piyano öğretim elemanlarına anket uygulanarak uzmanların deşifreye ilişkin görüşleri ve derslerde kullanılma durumları tespit edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda piyano derslerinde deşifre konusunun

üzerinde durulmadığı ve sistemli olarak bir deşifre eğitimine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Coşkun'un bu araştırması deşifrenin çalgı derslerinde ihmal edilen bir boyut olduğunu gözler önüne sermektedir. Ancak derslerde deşifre eğitimine yer verilmeme nedeninin konunun uzmanlar tarafından önemli bulunmaması değil, ders saatlerinin yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Buradan hareketle müfredatta ayrı bir deşifre dersi ile bu eğitimin verilmesinin öğrencilerin gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olacağı düşünülmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda çeşitli çalgılarda deşifre becerilerine yönelik araştırmalara rastlanmıştır. Bu araştırmalar sonucunda düzenli deşifre çalışmaları yapan ve deşifre eğitimi alan deney gruplarının deşifre becerilerinin ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı farklar tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle deşifre becerisinin alınan eğitim ve düzenli çalışma ile geliştiği gözlenmiştir. Çalgı eğitimi ile kazanılması hedeflenen becerilere ulaşmak şüphesiz sistemli bir öğretim programı ile mümkün olacaktır. Literatürde çeşitli çalgı grupları ile yapılan deşifre konulu araştırmalara rastlansa da keman, viyola ve viyolonsel eğitiminde kullanılabilecek bir deşifre öğretim programına rastlanmamıştır. Buradan hareketle yaylı çalgı eğitiminde kullanılması amacı ile oluşturulan deşifre öğretim programının alana katkı sağlaması ve yapılacak yeni çalışmalara kaynak oluşturması hedeflenmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma kaynak taraması ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemlerinin kullanıldığı bir “Öğretim Programı Hazırlama” çalışması olup; nitel araştırma modellerinden dayanaklı kuram oluşturma yaklaşımına dayalı sistematik desen ekseninde yürütülmüştür.

Görüşme yönteminin nitel araştırmalarda ve kuram oluşturma yaklaşımında en çok kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olduğunu belirten Yıldırım ve Şimşek (2021), bu yöntemin yaygın kullanılmasının nedenini şu şekilde açıklamaktadırlar: “Bunun nedeni bireylerin verilerini, görüşlerini, deneyimlerini ve duygularını ortaya çıkarma yönünden oldukça güçlü olması ve iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı temel almasıdır. Bu yönüyle yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırır” (s. 134).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu;

- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı lisans öğrencilerinden ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan 30 öğrenci,
- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan

öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan yedi yaylı çalgı eğitimcisi,

- Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan üç yaylı çalgı eğitimcisi oluşturmaktadır.

Çalışma grubunun belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi (convenience sampling) kullanılmıştır. Kolayda örneklem yöntemi, araştırmacının kolaylıkla ulaşabileceği, erişilebilir, uygun ve katılım konusunda istekli kişilerden oluşan örneklem grubunu seçme yöntemidir (Saunders, Lewis & Thornhill, 2007). Araştırmacının ilgili kurumda çalışması kısıtlı zaman, bütçe ve kaynakları efektif kullanabileceği düşünülerek araştırmanın çalışma grubu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı lisans öğrencilerinden ve yaylı çalgı eğitimcilerinden seçilmiştir.

Araştırmanın uygulanacağı diğer kurum olan Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü ise akademik kadrosunda yer alan öğretim üyelerinin çalgı dağılımları dikkate alınarak çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Araştırmaya tüm katılımcılar gönüllülük esası ile katılım sağlamışlardır. Bu çalışmanın yapılabilmesi ve gereken verinin toplanabilmesi için gerekli etik kurul izni alınmıştır.

Tablo 3.2.1

Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Çalgı	Keman	12	40
	Viyola	9	30
	Viyolonsel	9	30
	Toplam	30	100
Sınıf	Lisans 1	9	30
	Lisans 2	7	23,33
	Lisans 3	8	26,67
	Lisans 4	6	20
	Toplam	30	100
Çalgı eğitimi alınan süre	0-1 yıl	7	23,33
	2-5 yıl	9	30
	6-9 yıl	11	36,67
	10 yıl ve üzeri	3	10
	Toplam	30	100
Mezun olunan lise türü	Anadolu	9	30
	Güzel Sanatlar	17	56,67
	Diğer	4	13,33
	Toplam	30	100

Tablo 3.2.1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin; %40'ının keman, %30'unun viyola, %30'unun ise viyolonsel çaldığı görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerinden ana çalgısı keman olanların sayısı fazlalık gösterse de diğer gruplar ile arasında büyük bir fark bulunmamaktadır. Ana çalgısı viyola ve viyolonsel olan öğrenci sayılarının ise eşit bir dağılım sergilediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; %30'unun lisans 1, %23,33'ünün lisans 2, %26,67'sinin lisans 3, %20'sinin ise lisans 4 öğrencisi olduğu görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımlarının birbirine yakın olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; %23,33'ünün 0-1 yıl, %30'unun 2-5 yıl, %36,67'sinin 6-9 yıl, %10'unun ise 10 yıl ve üzeri süre ile çalgı eğitimi aldıkları görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan başlangıç ve orta seviye öğrencilerin ileri seviye öğrencilerle sayılarının birbirine yakın olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; %30'unun Anadolu, %56,67'sinin Güzel Sanatlar, %13,33'nün ise diğer lise türlerinden mezun oldukları görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin sayısının diğerlerinden fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2.2

Araştırmaya Katılan Uzmanlara İlişkin Demografik Bilgileri

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Kurum	Gazi Üniversitesi	7	70
	Kırıkkale Üniversitesi	3	30
	Toplam	10	100
Unvan	Profesör Doktor (Prof. Dr.)	3	30
	Doçent Doktor (Doç. Dr.)	4	40
	Doktor Öğretim Üyesi (Dr. Öğr. Üyesi)	3	30
	Toplam	10	100
Çalgı	Keman	4	40
	Viyola	4	40
	Viyolonsel	2	20
	Toplam	10	100

Tablo 4.2.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %70'inin Gazi Üniversitesi, %30'unun ise Kırıkkale Üniversitesinde görev yaptığı; %30'unun Profesör Doktor, %40'ının Doçent Doktor, %30'unun ise Doktor Öğretim Üyesi olduğu; %40'ının çalgısının keman, %40'ının viyola, %20'sinin ise viyolonsel olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan lisans öğrencilerine ve yaylı çalgı eğitimcilerine uygulanmak üzere iki adet görüşme formu hazırlanmıştır. Yaylı çalgı eğitiminde deşifre çalışmalarına yönelik veri toplama amacı ile hazırlanan bu formlar yapılan literatür taramasının ardından

araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Formların geçerlik-güvenirlik çalışmaları için uzman görüşü alınmış, uzman görüşleri doğrultusunda formlar son halini almıştır.

Ayrıca görüşmeler sonrası elde edilen veriler ile oluşturulan öğretim programının değerlendirilmesi için program değerlendirme formu uygulanmıştır. Bu form Gürsoy'un 2021 yılında hazırlamış olduğu *“Güncel ve Popüler Müzikler Dersine Yönelik Öğretim Programı Tasarısı ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”* başlıklı doktora tezi için oluşturulan formun bu araştırmaya uyarlaması ile son halini almıştır. Yazardan formun kullanılması için gerekli izin alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması amacı ile literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca;

- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı lisans öğrencilerinden ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan 30 öğrenci ile,
- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan yedi yaylı çalgı eğitimcisi ile,
- Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında görev yapan öğretim elemanlarından ana çalgısı keman, viyola veya viyolonsel olan üç yaylı çalgı eğitimcisi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır.

Bu görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Görüşme sonrasında elde edilen ses kayıtları metne dönüştürülmüştür.

Programın değerlendirilme çalışmaları için görüş alınan 10 uzmana hazırlanan program ve değerlendirme formu gönderilmiş ve altı uzmandan yanıt alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Ses kayıtları metne dönüştürdükten sonra elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Görüşme sorularına verilen cevaplardan kodlar, kodlardan ise temalar oluşturulmuştur. Temalar ve kodlar tablolar haline getirilmiştir. Katılımcıların gizliliğinin

korunması amacıyla lisans öğrencilerinin her birine Ö1, Ö2, Ö3, vb., öğretim elemanlarına ise U1, U2, U3, vb. kod adlar verilmiştir. Tablolarda bu kod adlar kullanılmıştır.

Bazı tablolarda ise yüzde (%), frekans (f) analizi kullanılmıştır. Bu veriler araştırmacı tarafından excel programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ardından tablolar halinde sunulmuştur.

Program değerlendirme formu ile elde edilen veriler yüzde (%), frekans (f) analizi ile sunulmuştur.

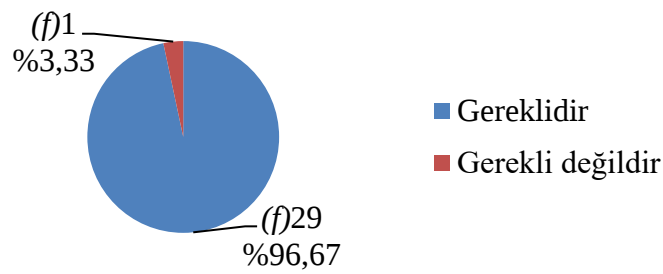
BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde görüşme yöntemi ile elde edilen öğrenci ve uzman görüşleri ile program değerlendirme bulguları yer almaktadır. Elde edilen veriler tablolar ve grafikler haline getirilerek yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Deşifre Becerilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri ile bu görüşlere ilişkin yorumlar almaktadır.

Şekil 4.1.1. Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Gerekliliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %96,67'sinin çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmaları gerekli bulduğu, %3,33'ünün ise bu çalışmaları gerekli bulmadığı görülmektedir. Bu verilere göre öğrencilerin neredeyse tamamının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmaları gerekli bulduğu düşünülmektedir. Diğer

öğrencilerden farklı olarak bu çalışmaların gerekli olmadığını belirten öğrenciye bunun nedeni sorulduğunda; Ö2: “Çünkü ben deşifre hiç çalışmadan da deşifrem geliştirdi” cevabını vermiştir.

Tablo 4.1.1

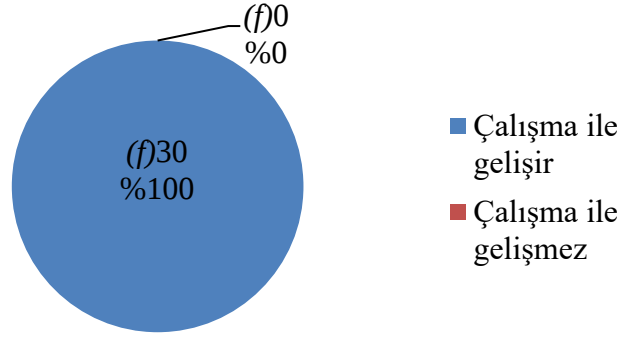
Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalışmalarının Gereklik Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kod	Öğrenci
Deşifre çalışmalarının gereklik nedenleri	İlk görüşte çalma becerisinin önemli olması / her zaman çalmaya hazır olma	Ö1, Ö24, Ö29
	Do anahtarı okumak ve farklı ritim kalıplarını algılamayı pekiştirmek	Ö3
	Orkestra/oda müziği üyeliklerinde hızlı adaptasyon / kolay deşifre	Ö4, Ö8, Ö10, Ö11, Ö17, Ö29
	Meslek hayatında ilk görüşte çalabilmenin gerekli olması	Ö5
	Parçanın ilk okuma ile öğrenilmesi	Ö6
	Hızlı nota okuma / hızlı çözümleme	Ö7, Ö8, Ö9, Ö18, Ö21, Ö25, Ö28, Ö29, Ö30
	Zaman kaybını önleme / çalışma hızını artırma	Ö9, Ö22, Ö29, Ö30
	Müzikal gelişim	Ö7, Ö13
	Motivasyon üzerinde olumlu etki	Ö10, Ö15, Ö23, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30
	Çalgıda hızlı ilerleme	Ö12, Ö16, Ö21
	Sınavların deşifre çalma/söyleme boyutları için gerekli olma	Ö14, Ö29
	Hataları azaltma	Ö15
	Çalgıda teknik yetersizlerin giderilmesi / Çalgı hâkimiyeti	Ö15, Ö25
	Kılavuza ihtiyaç duymadan çözümleme	Ö20, Ö22
	Çalgı repertuvarının zorluğu	Ö27

Tablo 4.1.1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre çalışmalarının gereklik nedenleri olarak verdikleri cevaplar görülmektedir. Bu cevaplardan sıklık gösterenler şunlardır:

- Orkestra/oda müziği üyeliklerinde hızlı adaptasyon / kolay deşifre (Ö4, Ö8, Ö10, Ö11, Ö17, Ö29),
- Hızlı nota okuma / hızlı çözümleme (Ö7, Ö8, Ö9, Ö18, Ö21, Ö25, Ö28, Ö29, Ö30),

- Zaman kaybını önleme / çalışma hızını artırma (Ö9, Ö22, Ö29, Ö30),
- Motivasyon üzerinde olumlu etki (Ö10, Ö15, Ö23, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30).

Şekil 4.1.2. Çalışmanın Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının deşifre becerisinin çalışma ile geliştirilebilen bir beceri olduğunu düşündükleri görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre; “deşifre çalışmalarının gerekli olmadığı” görüşünü belirten Ö2’nin “deşifre becerisinin çalışma ile geliştiği” cevabının kendisi ile çeliştiği görülmektedir.

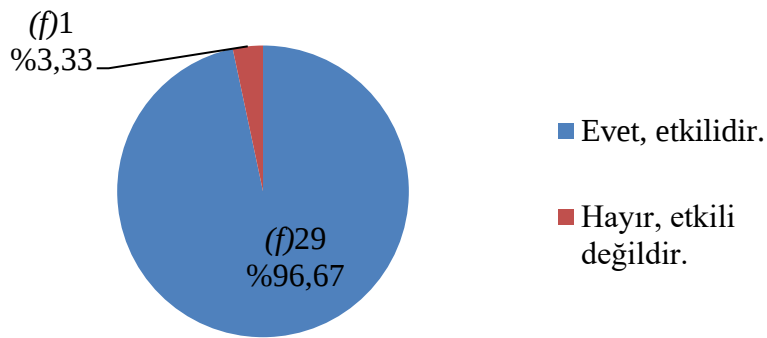
Tablo 4.1.2.

Deşifre Becerisini Geliştiren Çalışmalara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kod	Öğrenci
Deşifre becerisini geliştiren çalışmalar	Etüt çalışma	Ö1, Ö3, Ö8, Ö29
	Eser çalışma	Ö3
	Dizi çalışmaları	Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö26, Ö30
	Arpej çalışmaları	Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö26, Ö30
	Yeni parçalar çalma	Ö7, Ö13, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö25, Ö27, Ö30
	Kolaydan zora deşifre parçaları	Ö14, Ö21, Ö23
	Düzenli çalışma	Ö1, Ö2, Ö8, Ö17
	Orkestra/Oda müziği üyeliği	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Popüler müzik ile sahne almak	Ö1, Ö3, Ö4, Ö7, Ö10, Ö12, Ö15, Ö16, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25
	Solfej	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29
	Ritmik okuma	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12, Ö14, Ö15, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29
	Çalınacak parçanın analizi	Ö6, Ö8, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23, Ö30
	Doğaçlama çalışmaları	Ö4, Ö11, Ö20
	Zorlayıcı pasaj çalışmaları	Ö5
	Ajilite etütleri	Ö11
	Metronom ile çalışma	Ö12
	Zamana karşı yarış	Ö14
	Farklı ölçü sayıları	Ö21
	Pozisyon etütleri	Ö21, Ö24
	Çalgı hâkimiyetini geliştirici / Teknik çalışmalar	Ö18, Ö24
	Teorik bilgilerin ve terimlerin öğrenilmesi	Ö18, Ö20, Ö26
	Dinleme	Ö18
	Transpoze çalışmaları	Ö20
	Kulaktan ezgi çalmak	Ö25, Ö27
	Piyano çalmak	Ö28
	Piyano ile çalgı partisini çalıp ezberlemek	Ö29

Tablo 4.1.2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre becerisini geliştiren çalışmalara verdikleri öneriler görülmektedir. Öğrencilerin bu çalışmalara verdikleri önerilerin başında:

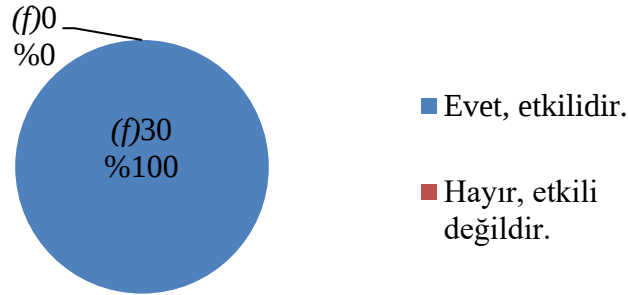
- Dizi çalışmaları (Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö26, Ö30),
- Arpej çalışmaları (Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö26, Ö30),
- Yeni parçalar çalma (Ö7, Ö13, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö25, Ö27, Ö30)
- Orkestra/Oda müziği üyeliği (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Popüler müzik ile sahne almak (Ö1, Ö3, Ö4, Ö7, Ö10, Ö12, Ö15, Ö16, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25),
- Solfej (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29),
- Ritimsel okuma (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12, Ö14, Ö15, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29),
- Çalınacak parçanın analizi (Ö6, Ö8, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23, Ö30) gelmektedir.

Şekil 4.1.3. Göz Kaslarını Geliştiren Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

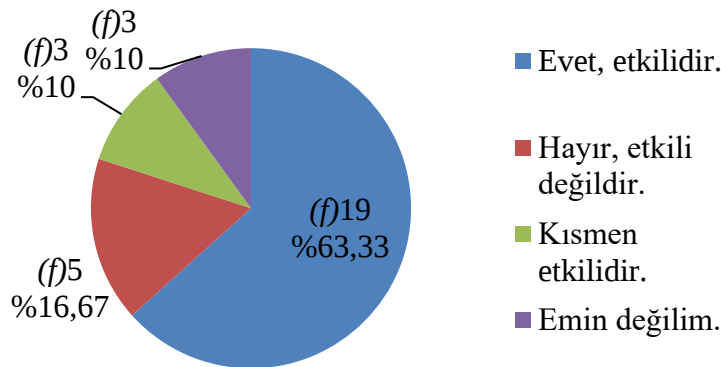
Şekil 4.1.3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %96,67'sinin evet, %3,33'ünün ise hayır cevabı verdiği görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre; öğrencilerin tamamına

yakının göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı atlamalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

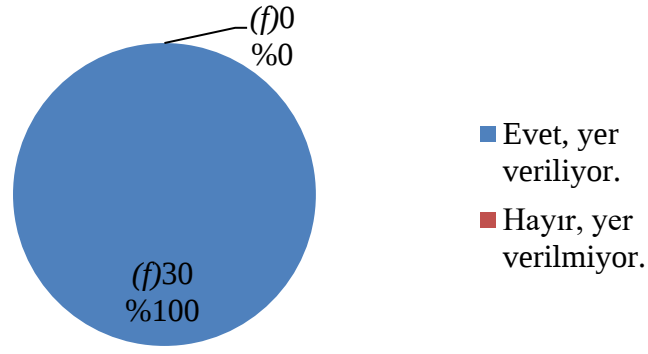
Şekil 4.1.4. Gözün Görme Alanını Genişleten Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

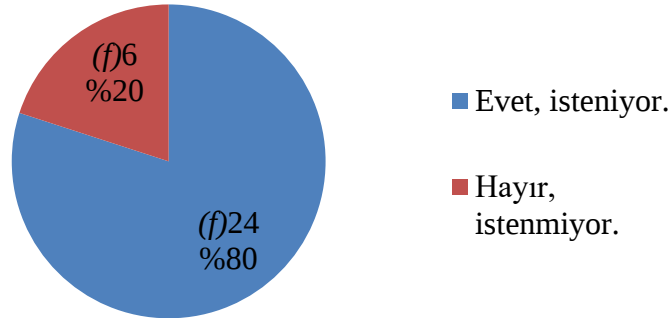
Şekil 4.1.5. Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.5 incelendiğinde “Hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %63,33’ünün evet, %16,67’sinin hayır, %10’unun kısmen, %10’unun ise emin değilim cevabını verdikleri görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre; öğrencilerin çoğunluğunun hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

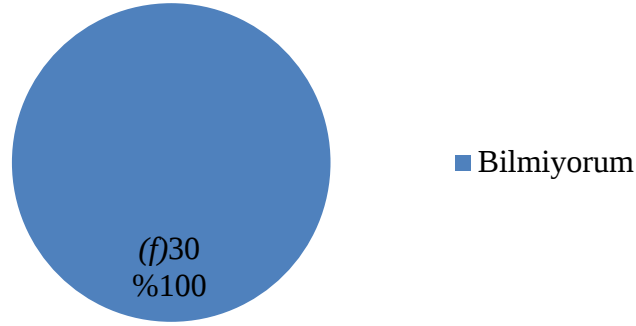
Şekil 4.1.6. Çalgı Dersinde Deşifre Çalışmalarına Yer Verilme Durumlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.6 incelendiğinde “Sizin çalgı derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriliyor mu?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %100’ünün hayır cevabını verdiği, çalgı derslerinde deşifre eğitimine yer verilmediği görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Gazi Üniversitesi’nde Bireysel Çalgı dersinin iki öğrenci ile haftada bir ders saati, Kırıkkale Üniversitesi’nde bir öğrenci ile haftada bir ders saati yapıldığı gözlenmiştir. Ders saatinin kısıtlı olması nedeniyle Bireysel Çalgı dersinde deşifre çalışmalarına yer verilmesinin zorlaştığı düşünülmektedir.

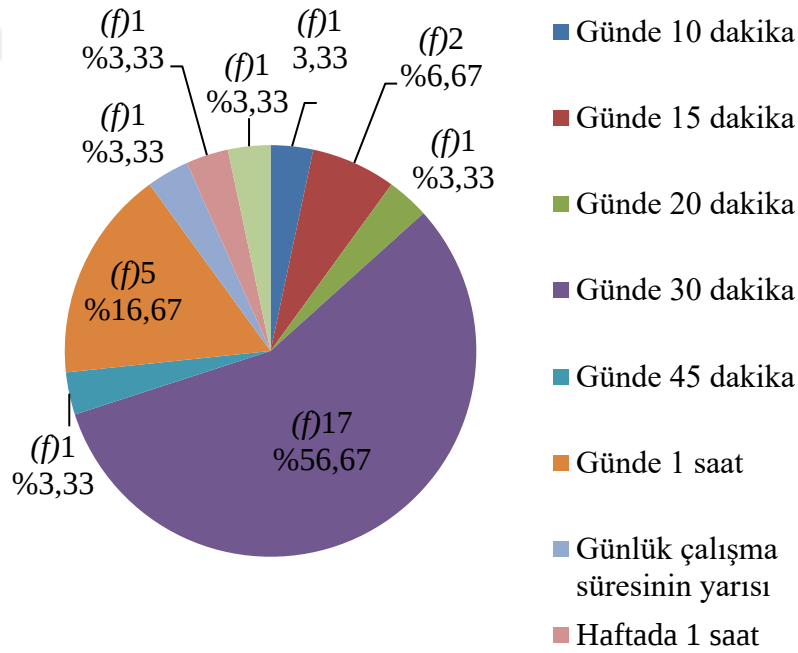
Şekil 4.1.7. Çalgı Derslerinde Verilen Yeni Ödevin Deşifresine İlişkin Görüşleri

Şekil 4.1.7 incelendiğinde “Çalgı derslerinizde yeni ödevinizin deşifresini yapmanız isteniyor mu?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %80’inin evet, %20’sinin ise hayır cevabını verdiği görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre çalgı derslerinde genellikle yeni ödevin deşifresine yer verildiği düşünülmektedir.

Şekil 4.1.8. Deşifre Eğitiminde Kullanılacak Kaynaklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.8 incelendiğinde “Deşifre eğitimi için hangi kaynak kitaplar kullanılmalıdır?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %100’ünün bilmiyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre; öğrencilerin deşifre eğitimi için kullanılması gereken kaynaklara ilişkin fikir sahibi olmadıkları, diğer bir deyişle ana çalgıları alanındaki kaynakları tanımadıkları görülmektedir.

Şekil 4.1.9. Ders Dışı Deşifre Çalışmalarına Ayrılması Gereken Süreye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.9 incelendiğinde “Deşifre çalışmalarına günlük ne kadar süre ayrılmalıdır?” sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %3,33’ü günde 10 dakika, %6,67’si günde 15 dakika, %3,33’ü günde 20 dakika, %56,67’si günde 30 dakika, %3,33’ü günde 45 dakika, %16,67’si günde 1 saat, %3,33’ü günlük çalışma süresinin yarısı, %3,33’ü günlük çalışmaya gerek olmadan haftada 1 saat, %3,33’ü ise günlük çalışmaya gerek olmadan haftada 3 saat süre ayrılması gerektiği cevabını verdiği görülmektedir. Öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun deşifre çalışmalarına günlük zaman ayrılması gerektiği görüşünde hemfikir oldukları ve çoğunlukla günlük 30 dakikalık çalışmaların yeterli olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4.1.3

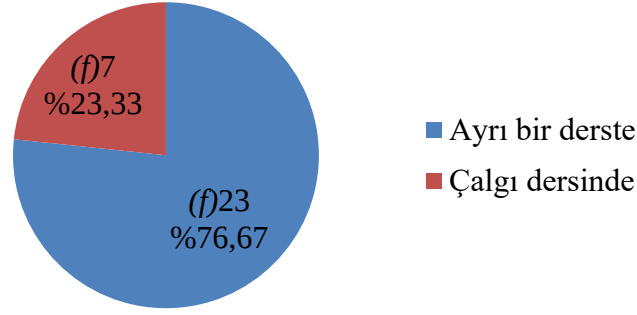
Deşifre Performansı Değerlendirilirken Dikkat Edilecek Boyutlara İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	Öğrenci
Deşifre performansı değerlendirilmede dikkat edilecek boyutlar	Entonasyon	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Doğru nota çalma	Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö23, Ö25, Ö28, Ö30
	Ritim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Yay teknikleri	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Pozisyon	Ö2, Ö12, Ö21
	Nüans	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23
	Duate	Ö2
	Müzikalite	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24
	Donanım (ton)	Ö3, Ö6, Ö14, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö27, Ö30
	Takılmadan (akıcı) çalma	Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö25, Ö28
	Ağır tempoda çalma	Ö7, Ö19, Ö27, Ö28, Ö30
	Parçayı hızında veya uygun hızda çalma (tempo)	Ö9, Ö13, Ö14, Ö18, Ö21, Ö25, Ö26, Ö29
	Hızlanmadan çalma	Ö14, Ö19, Ö23
	Altere sesler	Ö7
	Duruş/tutuş	Ö13, Ö18
	Parçayı çalmadan önce incelemek	Ö18, Ö26

Tablo 4.1.3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre performansı değerlendirilirken dikkat edilecek boyutlara verdikleri yanıtlar görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında sıklık gösterenler şunlardır:

- Entonasyon (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Doğru nota çalma (Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö23, Ö25, Ö28, Ö30),
- Ritim (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Yay teknikleri (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Nüans (Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23)
- Müzikalite (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Donanım/ton (Ö3, Ö6, Ö14, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö27, Ö30),
- Takılmadan (akıcı) çalma (Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö25, Ö28),
- Ağır tempoda çalma (Ö7, Ö19, Ö27, Ö28, Ö30),
- Parçayı hızında veya uygun hızda çalma/tempo (Ö9, Ö13, Ö14, Ö18, Ö21, Ö25, Ö26, Ö29).

Öğrencilerin her birinin deşifre performansının değerlendirilmesi konusunda farklı kriterlere önem verdikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilere deşifre performansı değerlendirilirken dikkat edilecek boyutların önem sırası sorulduğunda her öğrencinin kendi sıralamasını yapmasına karşın hiçbir öğrencinin deşifre performansının bir bütün olduğu ve tüm boyutların aynı öneme sahip olduğu görüşünde olmadığı görülmüştür.

Şekil 4.1.10. Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Yapılacağı Derse İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şekil 4.1.10 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %76,67'sinin deşifre eğitiminin ayrı bir ders olması gerektiğini, %23,33'ünün ise deşifre eğitiminin çalgı dersinde verilmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre; öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun deşifre çalmaya yönelik ayrı bir derse ihtiyaç duydukları düşünülmektedir.

Tablo 4.1.4.

Deşifre Dersinin İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Tema	Kod	Öğrenci
Deşifre dersinin içeriği	Göz egzersizleri	Ö1, Ö2, Ö7, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21, Ö24
	Birlikte çalma	Ö1, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö26, Ö27, Ö30
	Müzikal ifadelerin öğretimi	Ö1, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30
	Müzikal çalma öğretimi	Ö1, Ö6, Ö8, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30
	Çalgı hâkimiyetini geliştirme	Ö1
	Özgüvenli çalma öğretimi	Ö1, Ö27
	Solfej	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö28
	Ritmik okuma	Ö3, Ö4, Ö7, Ö12, Ö15, Ö16, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö30
	Parça analizi (form bilgisi)	Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30
	Deşifre çalma	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Deşifre performansının değerlendirilmesi	Ö10, Ö13, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30
	Yay teknikleri öğretimi	Ö6, Ö8, Ö25
	Duate yazım kuralları öğretimi	Ö6
	Eşlikli çalma	Ö6
	Entonasyon düzeltici çalışmalar	Ö7, Ö8
	Hızlı nota okuma öğretimi	Ö7
	Hızlı okuma teknikleri öğretimi	Ö14, Ö16, Ö21, Ö24
	Farklı ritim kalıpları öğretimi	Ö7
	Deşifre stratejileri öğretimi	Ö8, Ö12, Ö14, Ö18, Ö19, Ö23, Ö27
	Dizi/arpej çalışmaları	Ö11, Ö15, Ö22, Ö23
	Doğaçlama egzersizleri	Ö11
	Stil öğretimi (Barok, Klasik, vb.)	Ö12
	Çalgı metotlarının tanıtımı	Ö14
	Dinleme	Ö22
	Farklı anahtarlarda nota okuma öğretimi	Ö24

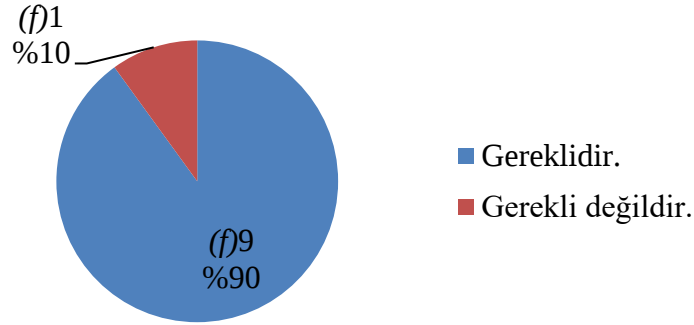
Tablo 4.1.4 incelendiğinde öğrencilerin deşifre dersinin içeriğine ilişkin verdikleri yanıtlar görülmektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplar arasında sıklık gösterenler şunlardır:

- Göz egzersizleri (Ö1, Ö2, Ö7, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21, Ö24),
- Birlikte çalma (Ö1, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö26, Ö27, Ö30),
- Müzikal ifadelerin öğretimi (Ö1, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30),
- Müzikal çalma öğretimi (Ö1, Ö6, Ö8, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30),
- Solfej (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö28),
- Ritimsel okuma (Ö3, Ö4, Ö7, Ö12, Ö15, Ö16, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö30),
- Parça analizi/form bilgisi (Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö25, Ö26, Ö29, Ö30),
- Deşifre çalma (Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Deşifre performansının değerlendirilmesi (Ö10, Ö13, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30),
- Deşifre stratejileri öğretimi (Ö8, Ö12, Ö14, Ö18, Ö19, Ö23, Ö27).

Elde edilen verilerden hareketle öğrencilerin bu dersin sadece deşifre eğitimi verilen bir ders değil, aynı zamanda çalgıdaki bireysel eksikliklerinin de giderildiği bir ders olmasını bekledikleri görülmektedir.

4.2. Araştırmaya Katılan Uzmanların Deşifre Becerilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmaya katılan uzmanların görüşleri ile bu görüşlere ilişkin yorumlar almaktadır.

Şekil 4.2.1. Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Çalışmaların Gerekliliğine İlişkin Uzman Görüşleri

Şekil 4.2.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %90'ının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmaların gerekli olduğunu, %10'unun ise gerekli olmadığını belirttiği görülmektedir. Uzmanların tamamına yakınının bu konuda fikir birliği içinde olduğu görülürken farklı fikir belirten uzman görüşünü şu şekilde açıklamıştır:

U8: “...Ben deşifre öğretilmeli mi, buna çok katılmıyorum. Neden katılmıyorum? İçinde bulunduğumuz mesleki müzik eğitimi ... müzikoloji programları ve ... müzik öğretmenliği programları kapsamında öğrencilerin meslek hayatlarında deşifreyi kullanmalarını gerektirecek bir durumla çok fazla karşılaşacaklarını düşünmüyorum... Deşifre bizim çok kullanabildiğimiz bir alan değil. Yani işimize yarayacak, olmazsa olmaz bu meslekte dediğimiz bir konu değil... Çalgı eğitimcisi olarak düşünüyorum, ben bir öğrenciye diyelim Vivaldi Sonat vereceğim, ben Vivaldi Sonatı öğrenciliğimde çalmadıysam bu benim bir eksikliğim. Hadi diyelim ki şöyle olabilir, yeni yazılmış bir eseri çaldırmak istiyordum... O zaman deşifre ile bunu çözmemem gerekiyor. Öğrenciye onu çalıp gösterirken deşifre etmemem lazım... Benim buna hâlihazırda bakmış olmam lazım çünkü yaylı çalgı öğretiminde mevzu sadece notayı okuyarak notaları çalmakla bitmiyor. Arşe kullanımı veya sol el pozisyon geçişleri, bir sürü sayabileceğimiz kazanımları aslında düşünüp, ‘Çocuk bunu nasıl çözebilir? Bak böyle çözebilir.’ diye çocuğa gösterebiliyor olmamız

lazım. Yine aslında çalgı eğitiminde deşifreyi çok kullanmıyoruz diye düşünüyorum ama bunun tam tersi, konservatuvarda bunun eğitimi kesinlikle ve kesinlikle olmalı. Neden olmalı? Çünkü adam mezun olduktan sonra işinin %80'i deşifre ile geçecek. Bu orası için çok elzem bir durum ama bizim için olsa iyi olur ama oraya gelene kadar zaten başka sorunlarımız da var. Başka sorunlarımız derken tabi ki bununla ilgili bir çalışma yapılmalı. Benim için olmazsa olmaz bir konu değil. Müzik öğretmenliği ve müzikoloji programlarından bahsediyorum. ”

U8'in bu görüşünden yola çıkarak aslında çalgı eğitiminde deşifre çalışmalarını müzik eğitimi alan tüm öğrenciler için gerekli görmediği ancak orkestra sanatçısı olacak öğrenciler için kesinlikle gerekli gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2.2

Deşifre Çalışmalarının Gereklik Nedenlerine İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Deşifre çalışmalarının gereklik nedenleri	Çalışma süresini kısaltma / Zamandan tasarruf	U1, U2, U5, U7
	Özgüven artırma / Kaygı düzeyini azaltma	U2, U5
	Sorumluluk duygusu gelişme	U2
	Kılavuza ihtiyaç duymadan çalma	U2
	Doğru çözümleme yapabilme	U4
	Bireysel çalışmayı planlama ve yönlendirme	U6
	Motivasyonu artırma	U4, U5
	Hızlı deşifre yapılması gereken (orkestra, senfoni, opera, orkestra dersi vb.) icra ortamlarına hazırlık	U7, U10
	Dikkat üzerinde etkili olma	U9
	Öğrenciye çalma heyecanı katma	U9
	Çalgıya olan adaptasyonu artırma	U10
	Müzik dilini doğru öğrenme	U10

Tablo 4.2.2 incelendiğinde uzmanların deşifre çalışmalarının gereklik nedenleri olarak verdikleri yanıtlar şunlardır:

- Çalışma süresini kısaltma / zamandan tasarruf,
- Özgüven artırma / kaygı düzeyini azaltma,

- Sorumluluk duygusu gelişme,
- Kılavuza ihtiyaç duymadan çalma,
- Doğru çözümleme yapabilme,
- Bireysel çalışmayı planlama ve yönlendirme,
- Motivasyonu artırma,
- Hızlı deşifre yapılması gereken (orkestra, senfoni, opera, orkestra dersi vb.) icra ortamlarına hazırlık,
- Dikkat üzerinde etkili olma,
- Öğrenciye çalma heyecanı katma,
- Çalgıya olan adaptasyonu artırma,
- Müzik dilini doğru öğrenmedir.

Tüm bu cevaplar arasında uzmanlar, ağırlıklı olarak deşifre eğitimi ile çalışma süresinin kısaldığı ve süre tasarrufu sağlandığı görüşünü belirtmişlerdir. Hatalı yapılan bir deşifrenin zaman kaybına neden olacağı gibi aynı zamanda hataları da pekiştireceği, iyi bir deşifre becerisinin ise öğrencilerin motivasyonunu artırarak kaygı düzeylerini azalttığı, ayrıca öğrencilerin kendi çalışmalarını düzenlemede deşifre becerisinin önemli olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.3

Deşifre Becerisini Geliştirmeye Yönelik Çalışmalara İlişkin Uzman Görüşleri

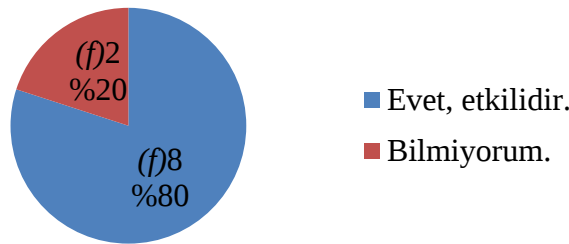
Tema	Kod	Uzman
Deşifre becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalar	İşitme dersinde öğrenilen bilgilerin çalgıya transfer edilebilmesi	U1, U5
	Piyano dersinde öğrenilen bilgilerin çalgıya transfer edilebilmesi	U5
	Çalınacak parçanın analizinin (ton, ölçü sayısı, içinde geçen tonlar, formu, vb.) yapılması	U1, U10
	Temel müzik teorilerini bilme (eserin tonu, vb.)	U5
	İşitme, müzik formları ve çalgı derslerinin ünitelerinin birbirleri ile paralel gitmesi	U1
	Solfej	U1, U2, U3, U7, U8, U9
	Ritimsel okuma	U1, U2, U3, U4, U5, U7, U8, U9
	Çalınacak parçanın solfej yapılarak seslerini söylenmesi ya da çalarken notaların zihinde canlandırılması	U1
	Orkestra/oda müziği üyeliği	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10
	Popüler müzik ile sahne alma	U2, U3, U4, U5, U6, U7
	Başka çalgı grupları ile aynı anda deşifre yapmak	U4, U10
	Düzenli çalışma	U4, U7
	Sürekli farklı nota görmek ve okumak	U7
	Parçalar üzerinde belirtilen tempoya yakın bir hızda deşifre	U1
	Tüm öğelere dikkat ederek çalma	U4
	Yaylı çalgılar için pozisyon bilgisi	U5
	Transpoze çalışmaları	U4
	Başlangıç düzeyinde metronom ile okuyarak birim vuruşu içselleştirme	U4
	Çevre ile müzik yeteneği desteklenmesi	U6
	Bir parçayı hızında çalıp çalışılması gereken odak noktaları tespit etme ve bu pasajlara yönelik egzersizler	U6
	Deşifre için yazılmış kaynak kitaplardan çalışmalar	U6
	Performans kaygısı olmaksızın eğlenerek çalma	U6
	Sol anahtarı için olan parçayı farklı anahtar ile okuma	U9
	Yazılı herhangi bir anahtardaki notayı çalmak	U9
	Çalgıyla yeteri kadar vakit geçirmek	U10

Tablo 4.2.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların deşifre becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalara verdiği örnekler görülmektedir. Uzmanların verdiği cevaplar arasında sıklık göstereneler şunlardır:

- Solfej (U1, U2, U3, U7, U8, U9),
- Ritimsel okuma (U1, U2, U3, U4, U5, U7, U8, U9),
- Orkestra/oda müziği üyeliği (U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10),
- Popüler müzik ile sahne alma (U2, U3, U4, U5, U6, U7).

Araştırmaya katılan uzmanlar arasında ağırlıklı olarak orkestra/oda müziği üyeliğinin deşifre becerisi üzerinde olumlu etkileri olacağı belirtilmesine karşın U8 bu konuda farklı bir görüş belirtmiştir.

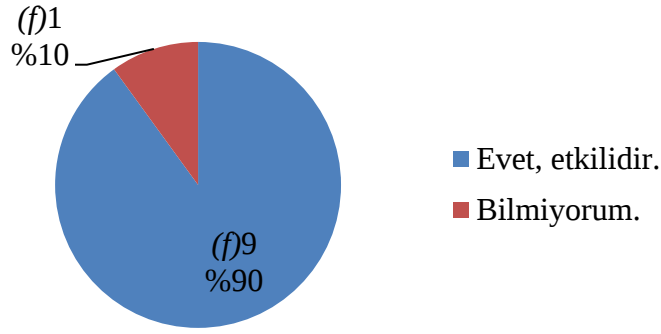
U8: “Evet, müzik bir yetenek işidir ama bu yeteneği geliştirebilmek de aslında çocuğun müzik eğitimi alana kadarki yaşına kadar aslında çocuğun farklı algılamasını yani zekâsını geliştirebilecek ... bazı farklı eğitimlerle zekâsını ve algılamasını geliştirdiğinde aslında müzikal yeteneği de o ölçüde gelişmiş oluyor diye düşünüyorum. Sadece öğrencinin kulağının duyuyor olması bir insanın iyi bir müzisyen, iyi bir çalgı öğretmeni, iyi bir müzikolog olacağı anlamına gelmediğini düşünüyorum... Burada asıl önemli olan deşifre yeteneğinin geliştirilmesi, tamamı ile bir bu dediğim, öncesinde algılama düzeyi ve zekâsının kullanılarak öğrenciye kullandırılarak geliştirilmesi, ikinci en önemli etken solfej dersi. ...Asıl bunun temeli solfej ve bona. Orkestra dediğin kısım bu işin aslında stajı, öğrendiğin kısım değil, staj yaptığın kısım.”

Şekil 4.2.2. Göz Kaslarını Geliştiren Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri

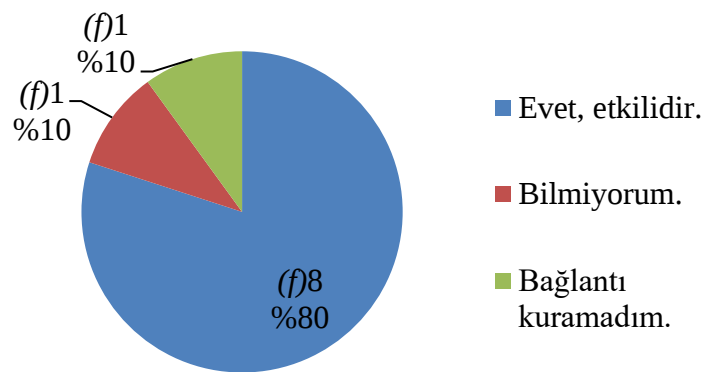
Şekil 4.2.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %80'inin göz kaslarını

geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı sıçramalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşündükleri, %20'sinin ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı sıçramalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisi üzerinde olumlu etki sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.2.3. Gözün Görme Alanını Genişleten Egzersizlerin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri

Şekil 4.2.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %90'ının gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşündükleri, %10'unun ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı görülmektedir. Elde edilen bu verilere göre gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisi üzerinde olumlu etki sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.2.4. Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Deşifre Becerisi Üzerindeki Etkisine İlişkin Uzman Görüşleri

Şekil 4.2.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %80'inin hızlı okuma teknikleri

eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağı, %10'unun bağlantı kuramadığı, %10'unun ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı görülmektedir. U7, iki disiplin arasında bağlantı kuramamasının nedeni şu şekilde açıklamıştır:

U7: “Yani şimdi ikisinin arasındaki bağlantıyı kurmaya çalıştığımda şunu düşünüyorum, metin okuduğumuzda onu bir şekilde bir de anlamlandırıyoruz, değil mi? Ha, şurada şunu demek istemiş diyorsun ama müzik çalarken bunu anlamlandırmamıza gerek yok. Sadece orada yazıldığı şekilde doğru çaldığımızda... İkisinin arasındaki bağlantıyı o yüzden kuramadım aslında.”

U7'nin bu görüşü metin okuma esnasında anlamlandırma yapılması ancak nota yazısı çalınırken anlamlandırmaya gerek olmadığı görüşünden kaynaklansa da düz yazı okuma ve nota okuma sürecindeki göz hareketlerinin benzerliği düşünülerek hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir.

Tablo 4.2.4

Çalgı Dersinde Deşifre Çalışmalarına Yer Verilme Durumlarına İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Çalgı dersinde deşifre çalışmalarına yer verilme durumları	Yeni ödev deşifresi	U1, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10
	Yeni ödevdeki zor kısımların deşifresi	U2, U4, U6
	Deşifre eksiği olan öğrencilerle ödevlerinden bağımsız çalışmalar	U3
	İsteyen öğrenciler ile ek çalışmalar	U7
	Her ders en az bir deşifre parçası	U9
	Çalmadan önce analitik bir deşifre	U10

Tablo 4.2.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %90'ının çalgı derslerinde deşifre çalışmalarına öğrencilerin yeni ödevleri (U1, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10) veya yeni ödevlerindeki zor pasajların deşifresi (U2) üzerinden yer verdiği, %10'unun ise bu çalışmalara yer vermediği görülmektedir.

U1, U2, U5, U7 ve U10 ders saatlerinin ek deşifre çalışmaları için yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. U1 ve U2 ders saatleri yeterli olsaydı derslerinin 15 dakikasını, U5 ise 20 dakikasını ek deşifre çalışmalarına ayırabileceklerini belirtmişlerdir. U10 ise yetersiz ders saatleri nedeniyle öğrencileri ile ödevleri dışında ek deşifre çalışmaları yapamadığını ancak

bunun için izlediği çözüm yolunu şu şekilde açıklamıştır:

U10: “Ben mesela özellikle yazları... kaçınıcı sınıf olursa olsun farklı, adı sanı duyulmuş ya da duyulmamış başlangıç metot kitaplarını baştan sona deşifre edip -ama bütün olarak mesela ökçede çal diyorsa ökçede çalarak, bütün yay diyorsa bütün yayda çalarak- bütün o kitapların tamamını deşifre etmelerini ve bitirip gelmelerini istiyorum. Çünkü -o hani her metodun öncelikleri var ya- eksikleri o şekilde tamamlıyorlar. Deşifre becerileri de artıyor tabi.”

Tablo 4.2.5

Ders Dışı Deşifre Çalışmalarına Ayrılması Gereken Süreye İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Ders dışı deşifre çalışmalarına ayrılması gereken süre	Öğrencinin ödevlerinin yoğunluğuna göre belirlenmeli	U1
	Günlük 15 dakika	U2, U4
	Günlük çalışmanın çeyreği	U3
	Günlük çalgı çalışmalarına 2-3 saat ayıran bir öğrenci günlük 30 dakika	U5
	Sınırlandırılmamalı	U6, U9
	Günlük 45 dakika	U7
	Her gün öğrencinin seviyesine uygun olan ortalama 16 dizekten oluşan bir parça	U10

Tablo 4.2.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların ders dışında öğrencilerin bireysel deşifre çalışmalarının süresi ile ilgili farklı görüşleri olduğu görülse de uzmanların %90'ının ders dışında deşifre çalışmalarına her gün zaman ayrılması gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 4.2.6

Deşifre Eğitiminde Kullanılacak Kaynaklara İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Deşifre eğitiminde kullanılacak kaynaklar	Yazılı her nota (eserler, orkestra partileri, solfejler, vb.	U1, U3, U6, U9
	Parçayı sağdan sola, dizeler aşağıdan yukarıya veya sayfayı ters çevirerek çalma	U1
	Seviyeye uygun metotlar / etütler	U2, U5, U7
	Seviyeye uygun eserler	U2
	“Orchestral excerpt” kitapları	U3, U7, U8, U10
	Sevcik’ten bir pasajı farklı tonlara aktarma	U4
	Sevcik	U5
	Diğer yaylı çalgı repertuvarlarından transpoze yaparak anında çalma çalışmaları	U5
	Suzuki	U6
	“Sight Reading” kitapları	U6
	Do anahtarı için yazılmış deşifre solfej ve ritimsel okuma kitapları	U9
	Çaldıkları etüt kitabındaki diğer etütler	U9
	ABRSM ve uluslararası sınavların deşifre kitapları	U10

Tablo 4.2.6 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların deşifre eğitiminde kullanılacak kaynaklara ilişkin önerileri görülmektedir. Uzmanların cevapları arasında sıklık gösterenler şunlardır:

- Yazılı her nota (eserler, orkestra partileri, solfejler, vb.) (U1, U3, U6, U9),
- Seviyeye uygun metotlar / etütler (U2, U5, U7),
- “Orchestral excerpt” kitapları (U3, U7, U8, U10).

Uzmanların deşifre çalışmaları için kaynak olarak genellikle etüt kitapları, eserler ve “orchestral excerpt” kitaplarını önerdikleri görülmektedir. Ancak U8, “Orchestral excerpt” kitaplarından yapılan deşifre çalışmaları için şu görüşü belirtmiştir:

U8: “...Orkestra yapıtlarının içindeki zor pasajları alıp böyle bir yapılmış bir deşifreyi geliştirici şey var ama şimdi burada da şöyle bir handikap oluyor; genelde orkestra

sınavlarında deşifre kısmı var, onlar soruluyor. Şimdi eğer ki çocuğa zaten konservatuvar eğitimi boyunca bu kitap çalıştırılıp gidiliyor. O zaman yapılan sınav boşa gitmiş oluyor. Yine deşifre olmuyor aslında.”

U8'in bu görüşünden deşifre çalışmaları için bu kitapların eğitici olduğu ancak bazı sınavlarda yine bu kitaplardan deşifre parça sorulmasının söz konusu deşifre parçasının daha önce çalışılmış olabileceği nedeniyle bu sınavların deşifre becerisini ölçme konusunda ne derece güvenilir olduğunun tartışmaya açık olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2.7

Deşifre Performansı Değerlendirmede Dikkat Edilecek Boyutlara İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Deşifre performansı değerlendirilmede dikkat edilecek boyutlar	Tüm boyutlar (sağ el teknikleri, sol el teknikleri, entonasyon, müzikalite, nüans, tempo, vb.) eşit öneme sahiptir.	U1, U2, U4, U6, U10
	Minimum hata ile çalınan deşifre başarılıdır. Önem sırası: Ritim, entonasyon, müzikal dinamikler	U3
	Doğru entonasyon, ritim, pozisyon ve yay teknikleri. Önem sırası: Entonasyon, ritim, pozisyon, yay teknikleri, tempo ve müzikalite.	U5
	Küçük entonasyon hataları görmezden gelinebilir.	U6
	Doğru nota çalma, entonasyon, ritim	U7
	Öğrencilerim için entonasyon ve tartım, icracı için müzikalite.	U8
	Hızlı çalınmaması, parçaya göz atılıp değiştiricilerinin, tonunun, vb. incelenmesi	U9
	Doğru ses, ritim, pozisyon. Müzikalite ve yay teknikleri daha sonra	U9

Tablo 4.2.7 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %50'sinin (U1, U2, U4, U6, U10) deşifre performansını değerlendirirken tüm boyutların (sağ el teknikleri, sol el teknikleri, entonasyon, müzikalite, nüans, tempo, vb.) aynı öneme sahip olduğunu düşündükleri görülmektedir. U3'ün bir deşifre performansının başarılı sayılabilmesi için minimum hata ile yapılması gerektiğini düşünmesi aslında deşifre performansını değerlendirirken tüm boyutların önemli olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Ayrıca kendi öğrencileri ve sanatçılar için farklı kriterlere önem verdiğini belirten U8, bu görüşünü şu şekilde açıklamıştır:

U8: *“Müzikalite dediğimiz kısım aslında yay teknikleri. Yani onun için müzikaliteyi ayrıca düşünmeye gerek yok. Yay teknikleriyle o müzikalite unsurlarını sağlıyoruz. Sol elde de*

vibratoyla yay tekniklerini besleyip bir müzikalite ortaya çıkarmış oluyoruz. Müzikalite ayrı bir şey değil aslında. ...Müzisyen bir adam aynen bu söylediğini söyler. Ne çaldığının bir önemi yok. Ama bir çalgı eğitimcisine bunu sorduğunda duate önemlidir. Yani yaydır önemli olan, parmağıdır... Müzisyen olan duyduğu şeye bakar, ne yaptığına değil. ...Mesela bir eserin içinde bir pasajda bir çarpma var, çok ters geliyor. Çarpmayı yapabilmen için pozisyon atlamam gerekiyor. Öyle pasajlar var. Diyelim 6. pozisyonda çarpmayı yapıp asıl nota diyelim mesela 3. pozisyonda. Şimdi bunda çok zorlanılıyorsa... Önemli olan müziğin ortaya güzel çıkması, ben bunu göz ardı edebilirim diyor. Biz çalgı eğitimcisi olarak doğru olanı ve ne yapılması gerektiğini öğrenciye öğretiriz... Biz çalgı eğitimcisi olarak doğru duate, doğru bağlar, bunları çocuğa anlatmakla yükümlüyüz... Bir icracı olarak düşündüğünde bunların hiçbir önemi olmayabilir. Sadece duyuma bakar... Sağ el tekniği kötü, sol el tekniği kötü ama inanılmaz müzisyen olmaz.”

U8'in bu görüşünden yola çıkarak deşifre performansının değerlendirme süreçlerinde belirleyici olan unsurun deşifre performansı sergileyen müzisyenin seviyesi ve bu deşifreyi yapma amacı olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2.8

Deşifre Eğitiminin İşleneceği Derse İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Deşifre eğitiminin işleneceği derse yönelik görüşler	Çalgı dersinde	U1
	Ayrı bir derste	U2, U5, U6, U9, U10
	Eğitim fakültelerinde çalgı dersinde, konservatuvarlarda ayrı bir ders	U3
	Deşifrenin teori boyutu ayrı bir toplu ders, uygulama kısmı bireysel	U4
	Özellikle bir derse gerek yok ama mutlaka bu konuda hızlandırıcı çalışmalar yapılmalıdır.	U7

Tablo 4.2.8 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların %50'sinin (U2, U5, U6, U9, U10) deşifre dersinin çalgı dersinden bağımsız, ayrı bir ders olabileceğini düşündükleri görülmektedir. U3'ün eğitim fakültesi öğrenci için çalgı dersini ancak konservatuvar öğrencileri için ayrı bir dersi işaret ettiği, U4'ün ise deşifrenin teorik boyutu için ayrı bir dersi, uygulama boyutu için çalgı dersini işaret ettiği görülmektedir. Buradan hareketle

araştırmaya katılan uzmanların %70'inin deşifre eğitimi için ayrı bir dersin olabileceği görüşünde oldukları söylenebilir.

Tablo 4.2.9

Deşifre Öğretimi Dersinin İçeriğine İlişkin Uzman Görüşleri

Tema	Kod	Uzman
Deşifre öğretimi dersinin içeriği	Ritimsel okuma	U1, U3, U4, U7, U9
	Solfej	U1, U9
	Bireysel deşifre uygulamaları	U2, U4, U9, U10
	Orkestra/oda müziği gruplarında birlikte deşifre uygulamaları	U1, U2, U3, U6, U7, U9
	Deşifre konserleri	U9
	Göz egzersizleri	U1, U4
	Hızlı okuma teknikleri eğitimi	U1
	Parçanın armonik ve form analizi	U1, U2, U10
	Deşifre stratejileri öğretimi	U2, U10
	Deşifre çalınan parçaları farklı ritim kalıpları, yay tekniği, ölçülerin yer değiştirdiği vb. çalma	U4, U6
	Farklı müzik türlerinde deşifre uygulamaları	U5
	Müzikal ifadelerin öğretimi ve uygulamaları	U2, U3, U4, U7
	Transpoze uygulamaları	U2, U4
	Deşifre performansında yapılan hataların not tutularak farkındalık kazandırılması	U2
	Yay yazma kuralları öğretimi	U2
	Duate yazma kuralları öğretimi	U2
	Çocuk şarkıları ve marşlardan oluşan eğitim müziği dağarı ile deşifre çalışmaları	U2
	MİOY dersi, ana çalgı dersi ve deşifre dersi arasındaki korelasyon takibi	U5

Tablo 4.2.9 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların deşifre öğretimi dersinin içeriğine yönelik verdikleri cevaplar görülmektedir. Uzmanların cevapları arasında sıklık gösterenler şunlardır:

- Ritimsel okuma (U1, U3, U4, U7, U9),

- Bireysel deşifre uygulamaları (U2, U4, U9, U10),
- Orkestra/oda müziği gruplarında birlikte deşifre uygulamaları (U1, U2, U3, U6, U7, U9),
- Parçanın armonik ve form analizi (U1, U2, U10),
- Müzikal ifadelerin öğretimi ve uygulamaları (U2, U3, U4, U7).

Uzmanların deşifre dersinin içeriğine yönelik farklı görüşleri olduğu ancak ağırlıklı olarak bu dersin içeriğinin ritimsel okuma, bireysel ve birlikte deşifre uygulamaları, müzikal ifadelerin öğretimi ve uygulanması boyutlarından oluşması gerektiği görüşünde oldukları görülmektedir.

4.3. Deşifre Öğretimine Yönelik Öğretim Programı Tasarısına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde görüşme tekniği ile elde edilen verilerin çözümlenmesi yolu ile oluşturulmuş öğretim programı yer almaktadır. Bu program davranışçı yaklaşım esas alınarak hazırlanmıştır. Program kapsamında bilişsel ve devinişsel alana yönelik hedef ve hedef davranışlar oluşturulmuş olup duyuşsal alan program kapsamı dışında bırakılmıştır.

4.3.1. Programın genel amaçları

Bu program öğrencilerin;

- Sessiz okuma becerilerini geliştirmelerini,
- Hızlı sessiz okuma becerilerini müzik yazısını hızlı okuma becerisine transfer etmelerini,
- Böylelikle hızlı nota okuma becerilerini geliştirmelerini ve
- Hızlı nota okuma becerileri ile deşifre becerilerini geliştirmelerini amaçlamaktadır.

4.3.2. Programın özel amaçları

Bu programın özel amaçları;

- Deşifre kavramını açıklayabilme,
- Deşifre yaparken dikkat edilecek hususları belleyebilme,
- Deşifre stratejilerini açıklayabilme,
- Verilen parçalar üzerinde deşifre stratejilerini uygulayabilme,
- Verilen parçayı form analizi yaparak öğelere ayırabilme,
- Deşifre uygulamaları üzerinde yargıda bulunabilme,
- Okumayı açıklayabilme,
- Sessiz okumada yapılan hataların farkına varabilme,
- Göz kaslarını hızlandırma egzersizlerini uygulama becerisi sergileyebilme,
- Gözün görme alanını genişleten egzersizleri uygulama becerisi sergileyebilme,
- Yazıları blok görme becerisi sergileyebilme,
- Notalar üzerinde göz kaslarını istenilen düzeye uygun hazır hale getirme becerisi sergileme,
- Notalar üzerinde gözün görme alanını genişletme becerisi sergileyebilme,
- Notalar üzerinde blok görme becerisi sergileyebilme,
- Öğrenilenler doğrultusunda yeni materyaller ve egzersizler oluşturabilme,
- Hazırlanan materyalleri ve egzersizleri uygulayabilme,
- Öğrenciler tarafından hazırlanan materyalleri ve egzersizleri öğelere ayırabilme,
- Öğrenciler tarafından hazırlanan materyaller ve egzersizler hakkında yargıda bulunabilme,
- Gürlük terimlerini belleyebilme,
- Gürlük terimlerini seslendirebilme,

- Hız terimlerini belleyebilme,
- Hız terimlerini seslendirebilme,
- Hız değişikliği terimlerini belleyebilme,
- Hız değişikliği terimlerini seslendirebilme,
- Müzikal ifadeleri belleyebilme,
- Müzikal ifadeleri seslendirebilme,
- Süslemeleri belleyebilme,
- Süslemeleri seslendirebilme,
- Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde gerekli düzenlemeleri uyarlayabilme,
- Deşifre parça seslendirebilme,
- Diğer çalgı gruplarıyla deşifre parça seslendirebilme,
- Sergilenen deşifre performansı hakkında yargıda bulunabilmedir.

Tablo 4.3.1

Yaylı Çalgılarda Deşifre Öğretimine Yönelik Öğretim Programı Ünite ve Süreleri

Üniteler	Konu sayıları ve yüzde oranı		Hedef sayıları ve yüzde oranı		Hedef sayıları ve davranış ve yüzde oranı	Ders saati ve yüzdesi	
1. Yaylı çalgılarda deşifre kavramı	2	%20	6	%18,75	23	%8,81	6 %16,67
2. Metinlerde hızlı okuma teknikleri eğitimi	2	%20	5	%15,63	28	%10,73	6 %16,67
3. Müzik öğretiminde hızlı okuma teknikleri eğitimi	2	%20	7	%21,88	59	%22,61	8 %22,22
4. Yaylı çalgılarda deşifre sürecinde müzikal ifade ve terimler	2	%20	10	%31,24	136	%52,10	11 %30,55
5. Yaylı çalgılarda deşifre ve uygulama süreci	2	%20	4	%12,50	15	%5,75	5 %13,89
TOPLAM	10	%100	32	%100	261	%100	36 %100

Tablo 4.3.1 incelendiğinde hazırlanan programa ilişkin konu, hedef ve hedef davranış sayı ve yüzde oranları ile ünitelere yönelik ders saati dağılımı görülmektedir. Bir dönemi 14 haftadan oluşan lisans programlarında vize ve final haftalarında ders yapılmadığı göz önüne alınarak yaylı çalgı eğitiminde deşifre öğretimi dersi 12 hafta olacak şekilde; haftada 3 ders saati, toplamda 36 ders saati olarak planlanmıştır. Ders saatleri program hedeflerinin yüzdeleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Programda:

- Her ünitenin 2 konudan oluştuğu ve bu konuların ünitelere göre programdaki dağılım oranının %20 olduğu,
- 1. ünitenin 6 hedef, 23 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %18,75, hedef davranış dağılım oranının %8,81 olduğu ve bu üniteye 6 ders saatinin ayrıldığı,
- 2. ünitenin 5 hedef, 28 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %15,63, hedef davranış dağılım oranının %10,73 olduğu ve bu üniteye 6 ders saatinin ayrıldığı,
- 3. ünitenin 7 hedef, 59 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %21,88, hedef davranış dağılım oranının %22,61 olduğu ve bu üniteye 8 ders saatinin ayrıldığı,
- 4. ünitenin 10 hedef, 136 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %31,24, hedef davranış dağılım oranının %52,10 olduğu ve bu üniteye 11 ders saatinin ayrıldığı,
- 5. ünitenin 10 hedef, 15 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %12,50, hedef davranış dağılım oranının %5,75 olduğu bu üniteye 5 ders saatinin ayrıldığı,
- Toplamda 10 konu, 32 hedef, 261 hedef davranış olduğu ve bu programa 36 ders saatinin ayrıldığı görülmektedir.

4.3.3. Yaylı çalgılarda deşifre kavramı (1. ünite)

Konu 1: Deşifre kavramı

Hedef 1.1: Deşifre kavramını açıklayabilme (Bilişsel alan 2. hedef)

Hedef Davranış 1.1.1: Verilen tanımlar arasından deşifrenin tanımını ayırt etme

Hedef Davranış 1.1.2: Kendi cümleleri ile deşifreyi örnekleme

Hedef 1.2: Deşifre yaparken dikkat edilecek hususları belleye bilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 1.2.1: Deşifre öncesi yapılması gereken hazırlıkları söyleme

Hedef Davranış 1.2.2: Deşifre öncesi yapılması gereken hazırlıkları listeleme

Hedef Davranış 1.2.3: Deşifre yaparken dikkat edilecek hususları söyleme

Hedef Davranış 1.2.4: Deşifre yaparken dikkat edilecek hususları listeleme

Hedef Davranış 1.2.5: Deşifre öncesi yapılması gereken hazırlıkları ve deşifre yaparken dikkat edilecek hususları verilen listede eşleştirme

Konu 2: Deşifre stratejileri

Hedef 2.1: Deşifre stratejilerini açıklayabilme (Bilişsel alan 2. hedef)

Hedef Davranış 2.1.1: Literatürdeki deşifre stratejilerini örnekleme

Hedef Davranış 2.1.2: Kendi deşifre stratejilerini örnekleme

Hedef 2.2: Verilen parçalar üzerinde deşifre stratejilerini uygulayabilme (Bilişsel alan 3. hedef)

Hedef Davranış 2.2.1: Verilen parça üzerinde deşifre öncesi dikkat edilecek hususlar arasında ilişki kurma

Hedef Davranış 2.2.2: Verilen parça üzerinde deşifre yaparken dikkat edilecek hususlar arasında ilişki kurma

Hedef Davranış 2.2.3: Verilen parçayı ritimsel okuyarak deşifre yapma

Hedef Davranış 2.2.4: Verilen parçanın solfejini okuyarak deşifre yapma

Hedef 2.3: Verilen parçayı form analizi yaparak ögelere ayırabilme (Bilişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.3.1: Verilen parçanın ölçü sayısını saptama

Hedef Davranış 2.3.2: Verilen parçanın tonunu saptama

Hedef Davranış 2.3.3: Verilen parçanın modülasyon yaptığı tonları saptama

Hedef Davranış 2.3.4: Verilen parçanın motiflerini saptama

Hedef Davranış 2.3.5: Verilen parçanın cümlelerini saptama

Hedef Davranış 2.3.6: Verilen parçanın dönemlerini saptama

Hedef Davranış 2.3.7: Verilen parçanın formunu saptama

Hedef 2.4: Deşifre uygulamaları üzerinde yargıda bulunabilme (Bilişsel alan 5. hedef)

Hedef Davranış 2.4.1: Yapılan form analizi uygulamalarını değerlendirme

Hedef Davranış 2.4.2: Yapılan ritimsel deşifre uygulamalarını değerlendirme

Hedef Davranış 2.4.3: Yapılan solfej deşifre uygulamalarını değerlendirme

Ünitenin örnek öğrenme-öğretme durumları ile üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme:
“Deşifre kavramı”

Ana nokta: Deşifre kavramını anlamak ve deşifrede gerekli olan hususları öğrenmek yaylı çalgı çalan öğrenciler için önemlidir.

Yardımcı noktalar: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifrenin tanımını bilmeleri ve kendi cümleleri ile tanım yapabilmeleri gereklidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre öncesinde yapılması gereken hazırlıkları bilmeleri konunun iyi anlaşılabilmesi için gereklidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre yaparken dikkat edilecek hususları bilmeleri konunun iyi anlaşılabilmesi için gereklidir.

Giriş: Öğretmen tahtaya “DEŞİFRE” yazarak öğrencilerin dikkatini çeker ve “Deşifre nedir?” sorusunu sorar.

Keşfetme: Öğretmen “Yapılan tanımların ortak noktalarını tahtaya yazacağım ve eksik kalan hususları birlikte tamamlayacağız.” diyerek öğrencilerin katılımını sağlar.

Açıklama: Öğretmen eksik kalan hususları tamamlar ve deşifrede dikkat edilecek hususlara geçiş sağlar.

Derinleştirme: Öğretmen öğrencileri gruplara ayırır. Ardından her grubun “deşifre öncesinde yapılması gereken hazırlıklar” içerikli bir liste hazırlanması ister ve çalışma için verilen süreyi başlatır. Tüm gruplar verilen süre içerisinde listelerini oluştururlar. Öğretmen daha sonra “deşifre yaparken dikkat edilecek hususlar” içerikli bir liste hazırlanmasını ister ve ikinci listenin hazırlanması için verilen süreyi başlatır. Sürenin sona ermesinin ardından çalışma tamamlanır.

Değerlendirme: Hazırlanan listeler diğer gruplar ve öğretmenle paylaşılır. Öğretmen tahtayı ikiye böler. Grupların listelerindeki maddeleri ilgili kısma yazar. Gruplar listelerindeki eksik kısımları tahtadan tamamlayarak öz değerlendirme yapar.

Üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: Bu konuya ilişkin ölçme ve değerlendirme, 7. hafta yapılacak olan vize sınavında öğretmenin belirleyeceği sayıda açık uçlu ya da eşleştirme sorularından oluşmalıdır.

4.3.4. Metinlerde hızlı okuma teknikleri eğitimi (2. ünite)

Konu 1: Hızlı okuma kavramı

Hedef 1.1: Okumayı açıklayabilme (Bilişsel alan 2. hedef)

Hedef Davranış 1.1.1: Okuma türlerini ayırt etme

Hedef Davranış 1.1.2: Okuma türlerini örnekleme

Hedef 1.2: Sessiz okumada yapılan hataların farkına varabilme (Devinişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 1.2.1: Sessiz okumada yaptığı hataları bulma

Hedef Davranış 1.2.2: Doğru sessiz okuma davranışlarıyla ilişki kurma

Konu 2: Hızlı okuma ve göz egzersizleri

Hedef 2.1: Göz kaslarını hızlandırma egzersizlerini uygulama becerisi sergileyebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.1.1: Verilen egzersizdeki rakamları sıralı olarak 120 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef Davranış 2.1.2: Verilen egzersizdeki rakamları sıralı olarak 130 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef Davranış 2.1.3: Verilen egzersizdeki sayıları öğretmenin söylediği sıra ile 120 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef Davranış 2.1.4: Verilen egzersizdeki sayıları öğretmenin söylediği sıra ile 130 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef Davranış 2.1.5: Verilen egzersizdeki sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan kelimeleri sıra ile 120 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef Davranış 2.1.6: Verilen egzersizdeki sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan kelimeleri sıra ile 130 metronomda gözlerini hareket ettirerek uygulama

Hedef 2.2: Gözün görme alanını genişleten egzersizleri uygulama becerisi sergileyebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.2.1: Verilen egzersizdeki sütunların sadece orta sırasındaki sayılara bakıp sütundaki üç sayıyı da 130 metronomda aynı anda görme çalışması uygulama

Hedef Davranış 2.2.2: Verilen egzersizdeki sütunların sadece orta sırasındaki sayılara bakıp sütundaki üç sayıyı da 140 metronomda aynı anda görme çalışması uygulama

Hedef Davranış 2.2.3: Verilen egzersizdeki sütunların sadece orta sırasındaki harflere bakıp sütundaki üç harfi de 130 metronomda aynı anda görme çalışması uygulama

Hedef Davranış 2.2.4: Verilen egzersizdeki sütunların sadece orta sırasındaki harflere bakıp sütundaki üç harfi de 140 metronomda aynı anda görme çalışması uygulama

Hedef 2.3: Yazıları blok görme becerisi sergileyebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.3.1: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni ters tutarak göz ile bloklar arası 150 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.2: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni ters tutarak göz ile bloklar arası 160 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.3: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlama kaygısı olmaksızın 150 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.4: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlama kaygısı olmaksızın 160 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.5: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlamaya çalışarak 130 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.6: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlamaya çalışarak 140 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.7: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlamaya çalışarak 150 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.8: Verilen egzersizde bloklar halinde yazılı metni düz tutarak göz ile bloklar arasında metni anlamaya çalışarak 160 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.9: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlama kaygısı olmaksızın bu noktalar arasında göz ile 160 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.10: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlama kaygısı olmaksızın bu noktalar arasında 170 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.11: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlama kaygısı olmaksızın bu noktalar arasında 180 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.12: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlamaya çalışarak bu noktalar arasında 160 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.13: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlamaya çalışarak bu noktalar arasında 170 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 2.3.14: Verilen egzersizdeki metnin satırları arasındaki noktaları metni anlamaya çalışarak bu noktalar arasında 180 metronomda sıçrama yapma

Ünitenin örnek öğrenme-öğretme durumları ile üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme:
“Hızlı okuma kavramı”

Ana nokta: Hızlı okuma kavramını anlamak dakikada anlayarak okunan kelime sayısının artması için önemlidir.

Yardımcı noktalar: Öğrencinin okumayı açıklayarak okuma türlerini örneklemesi doğru bir hızlı okuma becerisi kazanması için gereklidir.

Öğrencinin sessiz okuma sırasında yaptığı hataları fark edebilmesi doğru bir hızlı okuma becerisi kazanması için gereklidir.

Giriş: Öğretmen “İçinizde hızlı okuma eğitimi duymuş olan ya da bu eğitimi almış olan var mı?” diye sorarak öğrencilerin konuya dikkatini çeker.

Keşfetme: Öğretmen “Hızlı okuma deyince aklınıza ne geliyor? Sizce bu beceri nasıl kazanılır?” sorularını sorar ve öğrencilerin derse katılımını sağlar.

Açıklama: Öğretmen hızlı okumayı açıklar. Hızlı okuma becerisinin kazanılması için yapılması gerekenleri anlatarak derinleştirmeye geçiş yapar.

Derinleştirme: Öğretmen öğrencilere bir okuma parçası verir. Herkesin sessiz okuma yapmasını ister. Öğrencilerin parçayı okumaya başladıkları anda kronometreyi başlatmalarını, parçayı okumayı bitirdikleri anda kronometreyi durdurarak okuma süresini sayfanın üzerine not almalarını söyler. Parçanın bir kez okunmasının ardından sayfanın ters çevrilerek arkadaki soruların cevaplanmasını ister. Soruların cevaplanmasının ardından doğru cevapları açıklar ve öğrencilerin doğru-yanlış sayılarını sayfanın üzerine not almalarını söyler. Sonra öğrencilere başka bir okuma parçası verilerek süreç tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğretmen parçalara ilişkin okuma sürelerini ve doğru cevap sayısını her öğrenciye sırayla sorar ve not alır. Böylelikle her öğrenci için dakikada okunan ortalama kelime sayısını ve anlama oranını belirler. Öğrencilere bu sayıları vererek değerlendirme sürecini tamamlar.

Üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: Bu konuya ilişkin ölçme ve değerlendirme, 7. hafta yapılacak olan vize sınavında öğretmenin belirleyeceği sayıda açık uçlu ya da eşleştirme sorularından oluşmalıdır.

4.3.5. Müzik öğretiminde hızlı okuma teknikleri eğitimi (3. ünite)

Konu 1: Notalar ile göz kaslarını hızlandırmaya yönelik bedeni hazır hale getirebilme

Hedef 1.1: Notalar üzerinde göz kaslarını istenilen düzeye uygun hazır hale getirme becerisi sergileme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.1.1: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 120 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.2: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 120 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.3: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 120 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.4: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 130 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.5: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 130 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.6: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol tarafına yazılan dörtlük notaları 130 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.7: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 140 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.8: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 140 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.9: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 140 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.10: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 140 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.11: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 150 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.12: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan sekizlik notaları 150 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.13: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 160 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.14: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 160 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.15: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 160 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.16: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 170 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.17: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 170 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.18: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık notaları 170 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.19: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 180 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.20: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 180 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.21: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 180 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.22: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 190 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.23: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 190 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.24: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan noktalı sekizlik ve on altılık notaları 190 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.25: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 180 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.26: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 180 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.27: Verilen egzersizde sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 180 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.28: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 190 metronomda takip ederek sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.29: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 190 metronomda takip ederek fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.1.30: Verilen egzersizde sayfayı ters çevirip sayfanın sağ ve sol taraflarına yazılan on altılık ve noktalı sekizlik ve notaları 190 metronomda takip ederek do anahtarında uygulama

Hedef 1.2: Notalar üzerinde gözün görme alanını genişletme becerisi sergileyebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.2.1: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 130 metronomda sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.2: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 130 metronomda fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.3: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 130 metronomda do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.4: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 140 metronomda sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.5: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 140 metronomda fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.6: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı sekizlik notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 140 metronomda do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.7: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.8: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.9: Verilen egzersizdeki dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda do anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.10: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda sol anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.11: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda fa anahtarında uygulama

Hedef Davranış 1.2.12: Verilen egzersizdeki sayfayı ters çevirip dizelerin sadece ortalarındaki bağlı on altılık notalara bakıp dizekteki tüm notaları aynı anda görerek 150 metronomda do anahtarında uygulama

Hedef 1.3: Notalar üzerinde blok görme becerisi sergileyebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.3.1: Verilen parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek sol anahtarında 120 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 1.3.2: Verilen parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek fa anahtarında 120 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 1.3.3: Verilen parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek do anahtarında 120 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 1.3.4: Verilen sayfayı ters çevirip parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek sol anahtarında 130 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 1.3.5: Verilen sayfayı ters çevirip parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek fa anahtarında 130 metronomda sıçrama yapma

Hedef Davranış 1.3.6: Verilen sayfayı ters çevirip parçanın her ölçüsünü sırayla takip ederek do anahtarında 130 metronomda sıçrama yapma

Konu 2: Materyal geliştirme

Hedef 2.1: Öğrenilenler doğrultusunda yeni materyaller ve egzersizler oluşturabilme (Bilişsel alan 5. hedef)

Hedef Davranış 2.1.1: Hızlı okuma becerisi kazanan öğrenciler tarafından yeni materyaller ve egzersizler planlama

Hedef Davranış 2.1.2: Yeni materyaller ve egzersizler tasarlama

Hedef Davranış 2.1.3: Yeni materyaller ve egzersizler üretme

Hedef 2.2: Hazırlanan materyalleri ve egzersizleri uygulayabilme (Bilişsel alan 3. hedef)

Hedef Davranış 2.2.1: Kendi hazırladığı materyalleri ve egzersizleri sınıfta kullanma

Hedef Davranış 2.2.2: Sınıf arkadaşlarının hazırladığı materyalleri ve egzersizleri sınıfta bireysel olarak kullanma

Hedef Davranış 2.2.3: Sınıf arkadaşlarının hazırladığı materyalleri ve egzersizleri sınıfta gruplar halinde kullanma

Hedef 2.3: Öğrenciler tarafından hazırlanan materyalleri ve egzersizleri öğelere ayırabilme (Bilişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.3.1: Öğrenciler tarafından hazırlanan materyallere ilişkin öğeleri ayrıştırma

Hedef Davranış 2.3.2: Öğrenciler tarafından hazırlanan materyallere ilişkin öğeleri karşılaştırma

Hedef 2.4: Öğrenciler tarafından hazırlanan materyaller ve egzersizler hakkında yargıda bulunabilme (Bilişsel alan 6. hedef)

Hedef Davranış 2.4.1: Hazırlanan materyalleri irdeleme

Hedef Davranış 2.4.2: Hazırlanan materyalleri değerlendirme

Hedef Davranış 2.4.3: Hazırlanan materyalleri standardize etme

Ünitenin örnek öğrenme-öğretme durumları ile üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme:
“Notalar ile göz kaslarını hızlandırmaya yönelik bedeni hazır hale getirebilme”

Ana nokta: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişmesi için notalar üzerinde hızlı okuma becerisi kazanmaları gereklidir.

Yardımcı noktalar: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin hızlı nota okuma becerisi kazanabilmeleri için metinler üzerinde kazandıkları hızlı okuma becerisini nota yazısına transfer edebilmeleri gereklidir.

Hızlı nota okuma becerisinin gelişmesi için uygulanan egzersizlerde metronom kullanılması ve temponun giderek artırılması gereklidir.

Giriş: Öğretmen “Bir önceki ünite de öğrendiklerimizi müzikte nasıl kullanırsınız?” diye sorarak öğrencilerin dikkatini çeker.

Keşfetme: Öğretmen hazırlamış olduğu egzersizi öğrencilere dağıtır ve “Bu egzersizin nasıl uygulanacağını tahmin etmek isteyen var mı?” diye sorar. Böylelikle öğrencilere söz hakkı vererek derse katılımı sağlar.

Açıklama: Öğretmen, öğrencilerin doğru tahminlerini tekrar eder ve eksik kalan hususları açıklar.

Derinleştirme: Öğretmen az önce dağıttığı egzersizin uygulanması için metronomu 120’ye ayarlar. Egzersiz üzerinde anahtar bulunmadığı için öğrencilere egzersizi sol anahtar olarak düşünmelerini söyler. Metronomun her vuruşunda dizeğin solunda ve sağında yazılı olan notaları üç dakika boyunca durmaksızın ve sayfa sona erince başa dönerek takip etmelerini söyler. Ardından “başla” komutunu verir. Aynı anda metronomu ve kronometreyi de başlatır. Öğretmen uygulama süresi boyunca öğrencilerin arasında dolaşarak uygulamanın doğru devam etmesini sağlar. Gerekli düzeltme ve uyarıları anında yapar. Üç dakikanın sonunda “gözlerini kapat” komutu ile öğrencilerin gözlerini bir dakika süre ile dinlendirmelerini sağlar. Dinlenme süresi sona erince “gözlerinizi açabilirsiniz” der. Eğer ilk uygulamada boynu sağa-sola hareket ettirme, sayfanın üzerine fazla eğilme, vb. hatalar varsa doğru davranışlar öğrencilere hatırlatılır. Ardından aynı egzersiz ikinci tekrarda fa anahtarı, üçüncü tekrarda do anahtarı düşünülerek uygulama tekrar edilir. Yapılan üç uygulamanın ardından sayfanın ters çevrilmesi (sayfanın alt kısmı yukarı gelecek şekilde) istenir. Böylelikle notaların değişmesi sağlanır. Egzersizin sol, fa ve do anahtarları düşünülerek 130 metronomda aynı şekilde tekrarlanması sağlanır. Önceki sürecin aynı şekilde tekrarlanması ile üç uygulama daha yapılarak bir derste aynı egzersizin altı farkı uygulaması yapılır.

Değerlendirme: Öğretmen öğrencilere uygulama esnasında zorlanıp zorlanmadıklarını sorar. Öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlar. Sorun yaşayan öğrenciler varsa öğretmen bu sorunların kaynağını tespit eder. Yaşanan sorunların çözümüne yönelik öneriler sunar.

Üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: Bu konuya ilişkin ölçme ve değerlendirme, 7. hafta yapılacak olan vize sınavında öğretmenin belirleyeceği sayıda açık uçlu ya da eşleştirme sorularından oluşmalıdır.

4.3.6. Yaylı çalgılarda deşifre sürecinde müzikal ifade ve terimler (4. ünite)

Konu 1: Müzikal terimler

Hedef 1.1: Gürlük terimlerini belleyebilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 1.1.1: “Piano (p)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.2: “Mezzoforte (m)”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.3: “Forte (f)”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.4: “Pianissimo (pp)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.5: “Mezzopiano (mp)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.6: “Fortissimo (ff)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.7: “Sforzando (sfz)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.8: “Fortepiano (fp)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.9: “Crescendo (<)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.10: “Decrescendo(>)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.11: “Diminuendo (dim.)’nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.1.12: “Subito”nın tanımını söyleme

Hedef 1.2: Gürlük terimlerini seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.2.1: Verilen parça üzerinde “Piano (p)” uygulama

Hedef Davranış 1.2.2: Verilen parça üzerinde “Mezzoforte (m)” uygulama

Hedef Davranış 1.2.3: Verilen parça üzerinde “Forte (f)” uygulama

Hedef Davranış 1.2.4: Verilen parça üzerinde “Pianissimo (pp)” uygulama

Hedef Davranış 1.2.5: Verilen parça üzerinde “Mezzopiano (mp)” uygulama

Hedef Davranış 1.2.6: Verilen parça üzerinde “*Fortissimo (ff)*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.7: Verilen parça üzerinde “*Sforzando (sfz)*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.8: Verilen parça üzerinde “*Fortepiano (fp)*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.9: Verilen parça üzerinde “*Crescendo*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.10: Verilen parça üzerinde “*Decrescendo*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.11: Verilen parça üzerinde “*Diminuendo (dim.)*” uygulama

Hedef Davranış 1.2.12: Verilen parça üzerinde “*Subito*” uygulama

Hedef 1.3: Hız terimlerini belleylebilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 1.3.1: “*Grave*”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.2: “*Largo*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.3: “*Largetto*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.4: “*Lento*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.5: “*Adagio*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.6: “*Andante*”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.7: “*Andantino*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.8: “*Moderato*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.9: “*Allegretto*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.10: “*Allegro*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.11: “*Vivace*”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.12: “*Presto*”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.3.13: “*Prestissimo*”nun tanımını söyleme

Hedef 1.4: Hız terimlerini seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.4.1: Verilen parça üzerinde “*Grave*” uygulama

Hedef Davranış 1.4.2: Verilen parça üzerinde “*Largo*” uygulama

Hedef Davranış 1.4.3: Verilen parça üzerinde “Larghetto” uygulama

Hedef Davranış 1.4.4: Verilen parça üzerinde “Lento” uygulama

Hedef Davranış 1.4.5: Verilen parça üzerinde “Adagio” uygulama

Hedef Davranış 1.4.6: Verilen parça üzerinde “Andante” uygulama

Hedef Davranış 1.4.7: Verilen parça üzerinde “Andantino” uygulama

Hedef Davranış 1.4.8: Verilen parça üzerinde “Moderato” uygulama

Hedef Davranış 1.4.9: Verilen parça üzerinde “Allegretto” uygulama

Hedef Davranış 1.4.10: Verilen parça üzerinde “Allegro” uygulama

Hedef Davranış 1.4.11: Verilen parça üzerinde “Vivace” uygulama

Hedef Davranış 1.4.12: Verilen parça üzerinde “Presto” uygulama

Hedef Davranış 1.4.13: Verilen parça üzerinde “Prestissimo” uygulama

Hedef 1.5: Hız değişikliği terimlerini belleylebilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 1.5.1: “Accelerando (accel.)”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.2: “Ritardando (rit.)”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.3: “A tempo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.4: “Tempo primo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.5: “Rubato”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.6: “Ad libitum”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.7: “Ritenuto”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.8: “Slargando”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.9: “Rallentando (rall.)”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 1.5.10: “Stringendo”nun tanımını söyleme

Hedef 1.6: Hız değişikliği terimlerini seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.6.1: Verilen parça üzerinde “Accelerando (accel.)” uygulama

Hedef Davranış 1.6.2: Verilen parça üzerinde “Ritardando (rit.)” uygulama

Hedef Davranış 1.6.3: Verilen parça üzerinde “A tempo” uygulama

Hedef Davranış 1.6.4: Verilen parça üzerinde “Tempo primo” uygulama

Hedef Davranış 1.6.5: Verilen parça üzerinde “Rubato” uygulama

Hedef Davranış 1.6.6: Verilen parça üzerinde “Ad libitum” uygulama

Hedef Davranış 1.6.7: Verilen parça üzerinde “Ritenuto” uygulama

Hedef Davranış 1.6.8: Verilen parça üzerinde “Slargando” uygulama

Hedef Davranış 1.6.9: Verilen parça üzerinde “Rallentando (rall.)” uygulama

Hedef Davranış 1.6.10: Verilen parça üzerinde “Stringendo” uygulama

Konu 2: Müzikal ifadeler

Hedef 2.1: Müzikal ifadeleri belleylebilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 2.1.1: “Agitato”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.2: “Allegro (ma) non troppo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.3: “Animato”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.4: “Appassionato”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.5: “Cantabile”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.6: “Comodo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.7: “Con amore”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.8: “Con brio”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.9: “Con fuco”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.10: “Con moto”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.11: “Dolce”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.12: “Doloroso”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.13: “Energico”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.14: “Espressivo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.15: “Furioso”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.16: “Grazioso”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.17: “Leggiero”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.18: “Maestoso”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.19: “Marcato”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.20: “Morendo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.21: “Piu mosso”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.22: “Risoluto”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.23: “Scherzo”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.24: “Simile”nin tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.25: “Sostenuto”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.26: “Tenuto”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.1.27: “Tranquillo”nun tanımını söyleme

Hedef 2.2: Müzikal ifadeleri seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.2.1: Verilen parça üzerinde “Agitato” uygulama

Hedef Davranış 2.2.2: Verilen parça üzerinde “Allegro (ma) non troppo” uygulama

Hedef Davranış 2.2.3: Verilen parça üzerinde “Animato” uygulama

Hedef Davranış 2.2.4: Verilen parça üzerinde “Appassionato” uygulama

Hedef Davranış 2.2.5: Verilen parça üzerinde “Cantabile” uygulama

Hedef Davranış 2.2.6: Verilen parça üzerinde “Comodo” uygulama

Hedef Davranış 2.2.7: Verilen parça üzerinde “Con amore” uygulama

Hedef Davranış 2.2.8: Verilen parça üzerinde “Con brio” uygulama

Hedef Davranış 2.2.9: Verilen parça üzerinde “Con fuco” uygulama

Hedef Davranış 2.2.10: Verilen parça üzerinde “Con moto” uygulama

Hedef Davranış 2.2.11: Verilen parça üzerinde “Dolce” uygulama

Hedef Davranış 2.2.12: Verilen parça üzerinde “Doloroso” uygulama

Hedef Davranış 2.2.13: Verilen parça üzerinde “Energico” uygulama

Hedef Davranış 2.2.14: Verilen parça üzerinde “Espressivo” uygulama

Hedef Davranış 2.2.15: Verilen parça üzerinde “Furioso” uygulama

Hedef Davranış 2.2.16: Verilen parça üzerinde “Grazioso” uygulama

Hedef Davranış 2.2.17: Verilen parça üzerinde “Leggiero” uygulama

Hedef Davranış 2.2.18: Verilen parça üzerinde “Maestoso” uygulama

Hedef Davranış 2.2.19: Verilen parça üzerinde “Marcato” uygulama

Hedef Davranış 2.2.20: Verilen parça üzerinde “Morendo” uygulama

Hedef Davranış 2.2.21: Verilen parça üzerinde “Piu mosso” uygulama

Hedef Davranış 2.2.22: Verilen parça üzerinde “Risoluto” uygulama

Hedef Davranış 2.2.23: Verilen parça üzerinde “Scherzo” uygulama

Hedef Davranış 2.2.24: Verilen parça üzerinde “Simile” uygulama

Hedef Davranış 2.2.25: Verilen parça üzerinde “Sostenuto” uygulama

Hedef Davranış 2.2.26: Verilen parça üzerinde “Tenuto” uygulama

Hedef Davranış 2.2.27: Verilen parça üzerinde “Tranquillo” uygulama

Hedef 2.3: Süslemeleri belleyebilme (Bilişsel alan 1. hedef)

Hedef Davranış 2.3.1: “Acciaccatura (çarpma)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.3.2: “Appoggiatura (basamak)”nın tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.3.3: “Aşağı mordan ”ın tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.3.4: “Yukarı mordan ”ın tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.3.5: “Grupetto ”nun tanımını söyleme

Hedef Davranış 2.3.6: “Tril ”ın tanımını söyleme

Hedef 2.4: Süslemeleri seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 2.4.1: Verilen parça üzerinde “Acciaccatura (çarpma)” uygulama

Hedef Davranış 2.4.2: Verilen parça üzerinde “Appoggiatura (basamak)” uygulama

Hedef Davranış 2.4.3: Verilen parça üzerinde “Aşağı mordan” uygulama

Hedef Davranış 2.4.4: Verilen parça üzerinde “Yukarı mordan” uygulama

Hedef Davranış 2.4.5: Verilen parça üzerinde “Gurepetto” uygulama

Hedef Davranış 2.4.6: Verilen parça üzerinde “Tril” uygulama

Ünitenin örnek öğrenme-öğretme durumları ile üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: “Müzikal terimler”

Ana nokta: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişmesi için notalar üzerinde yazan müzikal terimleri bilmeleri gereklidir.

Yardımcı noktalar: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişmesi için notalar üzerinde yer alan gürlük terimlerini bilmeleri ve seslendirebilmeleri gereklidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişmesi için notalar üzerinde yer alan hız terimlerini bilmeleri ve seslendirebilmeleri gereklidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişmesi için notalar üzerinde yer alan hız değişikliği terimlerini bilmeleri ve seslendirebilmeleri gereklidir.

Giriş: Öğretmen tahtayı üçe ayırır. Birinci sütuna “gürlük terimleri”, ikinci sütuna “hız terimleri”, üçüncü sütuna ise “hız değişikliği terimleri” başlıklarını yazar.

Keşfetme: Öğretmen “Tahtaya yazdığım bu başlıkların ne olduğunu açıklamak isteyen var mı?” diye sorarak öğrencilere söz hakkı verir.

Açıklama: Öğretmen gürlük terimleri, hız terimleri ve hız değişikliği terimlerinin ne olduğunu açıklar.

Derinleştirme: Öğretmen “Oturma sırasına göre herkes tahtaya kalkıp sütunlara bildiği bir terimi yazabilir mi?” diye sorarak öğrencilerin sırayla derse katılımını sağlar. Öğrenciler sıra ile kalkıp bildikleri terimi tahtaya yazdıktan sonra öğretmen programdaki terimlerden

eksik kalanlar varsa ilgili sütuna bu terimleri yazarak listeyi tamamlar. Eksik terimler tamamlanırken öğretmen her bir terimi yazdığında “Daha önce çaldığı bir parçada veya okuduğu solfejde bu terimle karşılaşan var mı?” diye sorarak öğrencilere söz hakkı verir. Öğretmenin bu sorusu üzerine terimi hatırlayan öğrenci olursa, öğretmen o öğrencinin terimi açıklamasını ister. Hatalı açıklamaları düzeltir ya da eksik hususları tamamlar. Tüm terimler tahtaya yazıldıktan sonra öğretmen her bir terimin uygulamasını kısa bir motif veya cümle üzerinde çalgısı ile örnekler. Ardından konunun pekişmesi için tahtaya kısa bir parça yazar. Parçayı bir kez seslendirir. Daha sonra parçanın üzerine öğrenilen müzikal terimlerden bazılarını rastgele yazar. “Parçayı çalmak isteyen gönüllü biri var mı?” diye sorar. Öğrenci parçayı çaldıktan sonra parçanın üzerindeki müzikal terimleri değiştirir. Parça her çalındığında üzerindeki terimler değiştirilerek aynı parça üzerinde uygulama tekrar edilir.

Değerlendirme: Verilen kısa parça üzerinde müzikal terimlerin uygulamasının ardından öğretmen öğrencilere kendi performanslarını değerlendirmelerini söyleyerek öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlar.

Üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: Bu konuya ilişkin ölçme ve değerlendirme, 14. hafta yapılacak olan final sınavında öğretmenin belirleyeceği sayıda açık uçlu ya da eşleştirme sorularından oluşmalıdır. Ayrıca dersin uygulama boyutunun ölçülebilmesi için öğretmen tarafından öğrencilere final sınavında verilen parça deşifre edilmelidir.

4.3.7. Yaylı çalgılarda deşifre ve uygulama süreci (5. ünite)

Konu 1: Bireysel deşifre uygulamaları

Hedef 1.1: Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde gerekli düzenlemeleri uyarlayabilme (Devinişsel alan 5. hedef)

Hedef Davranış 1.1.1: Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde kullanılması gereken yay bölümlerini (iterek, çekerek) düzenleme

Hedef Davranış 1.1.2: Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde kullanılması gereken bağları düzenleme

Hedef Davranış 1.1.3: Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde kullanılması gereken pozisyonları ve duateleri düzenleme

Hedef 1.2: Deşifre parça seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.2.1: Verilen parçayı ritimsel okuma ile seslendirme

Hedef Davranış 1.2.2: Verilen parçayı solfej ile seslendirme

Hedef Davranış 1.2.3: Verilen parçayı çalgı ile seslendirme

Hedef Davranış 1.2.4: Verilen parçayı istenilen farklı yay teknikleri ile seslendirme

Hedef Davranış 1.2.5: Verilen parçayı istenilen farklı ritim kalıpları ile seslendirme

Hedef Davranış 1.2.6: Verilen parçayı istenilen farklı tonlarda seslendirme

Konu 2: Birlikte deşifre uygulamaları

Hedef 2.1: Diğer çalgı gruplarıyla deşifre parça seslendirebilme (Devinişsel alan 4. hedef)

Hedef Davranış 1.1: Diğer çalgı gruplarıyla deşifre yapmadan önce gerekli düzenlemeleri ayarlama

Hedef Davranış 1.2: Diğer çalgı gruplarının partilerini dinleyerek (takip ederek) çalma

Hedef Davranış 1.3: Kendi partisini müzikal çalma

Hedef 2.2: Sergilenen deşifre performansı hakkında yargıda bulunabilme (Bilişsel alan 6. hedef)

Hedef Davranış 2.1: Deşifre çalma sürecinde bireysel hataları değerlendirme

Hedef Davranış 2.2: Deşifre çalma sürecinde birlikte yapılan hataları değerlendirme

Hedef Davranış 2.3: Hatalara yönelik çözüm önerilerini değerlendirme

Ünitenin örnek öğrenme-öğretme durumları ile üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme:
“Bireysel deşifre uygulamaları”

Ana nokta: Yaylı çalgı çalan öğrenciler için kılavuza ihtiyaç duymadan deşifre çalma becerisi önemli ve gereklidir.

Yardımcı noktalar: Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre öncesinde verilen parça üzerinde kullanılması gereken yay bölümlerini ve bağları düzenleyebilmeleri önemlidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin deşifre öncesinde verilen parça üzerinde kullanılması gereken duateleri düzenleyebilmeleri önemlidir.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin verilen parçayı istenilen farklı yay teknikleri ile seslendirme becerisi kazanmaları faydalıdır.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin verilen parçayı istenilen farklı ritim kalıpları ile seslendirme becerisi kazanmaları faydalıdır.

Yaylı çalgı çalan öğrencilerin verilen parçayı istenilen farklı tonlarda seslendirme becerisi kazanmaları faydalıdır.

Giriş: Öğretmen öğrencilere üzerinde herhangi bir yay bölümü, bağ veya duate yazmayan kısa bir parça dağıtır ve öğrencilerin parçaya göz atmalarını ister.

Keşfetme: Öğretmen “Bu parçayı kendi çalgınız ile çalabilmek için hangi düzenlemeler gereklidir?” diye sorarak öğrencileri düşünmeye sevk eder. Öğrencilere söz hakkı verir ve cevaplarını dinler.

Açıklama: Öğretmen bir önceki üniteye öğrenilen müzikal terim ve ifadelerin uygulanacağı yay bölümleri ve bağlar dikkate alınarak parçanın düzenlemesi gerektiğini açıklar.

Derinleştirme: Öğretmen öğrencilere beş dakika süre verir ve parça üzerine gerekli düzenlemeleri bireysel olarak yapmalarını ister. Sürenin sonunda her öğrenciden yaptığı düzenlemeleri dikkate alarak parçayı çalmasını ister. Öğrenci parçayı çaldıktan sonra öğretmen öğrencinin düzenlemesindeki sorunlu yerlere dikkat çeker. Bu kısımlar için alternatif yaylar, bağlar veya duateler önerir. Bu önerilerin nedenlerini anlatır. Öğrenciden bu önerileri dikkate alarak parçayı yeniden çalmasını ister. Tüm öğrencilerin düzenlemeleri aynı şekilde değerlendirilir. Yeni parçalarla süreç tekrarlanır.

Değerlendirme: Öğrencilerin kendi düzenledikleri yaylar, bağlar ve duateler ile parçayı çalmalarının ardından öğretmen bu düzenlemelerin sorunlu yerlerine dikkat çeker. Farklı öneriler getirerek öğrencilerin bu çalışmaları hakkında öz değerlendirme yapmalarını sağlar.

Üniteye ilişkin ölçme ve değerlendirme: Bu konuya ilişkin ölçme ve değerlendirme, 14. hafta yapılacak olan final sınavında öğretmenin belirleyeceği sayıda açık uçlu ya da eşleştirme sorularından oluşmalıdır. Ayrıca dersin uygulama boyutunun ölçülebilmesi için öğretmen tarafından öğrencilere final sınavında verilen parça deşifre edilmelidir.

4.4. Programın değerlendirilmesi

Bu bölümde programın değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

4.4.1. Öğretim Programın Ünitelerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerinin değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.1.1

Birinci Ünitinin Genel Değerlendirilmesi

1. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite deşifre öğretimine uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3

Tablo 4.4.1.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının birinci ünitenin deşifre öğretimine uygunluk ve yeterlik derecesini tamamen uygun buldukları,

- %83,3'ünün ünitenin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesinin tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünitenin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.1.2

İkinci Ünitenin Genel Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite deşifre öğretimine uygundur.				<i>f</i> -	1	5
				% -	16,7	83,3
Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.				<i>f</i> -	-	6
				% -	-	100
Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.				<i>f</i> -	-	6
				% -	-	100

Tablo 4.4.1.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ikinci üniteyi deşifre öğretimine tamamen uygun bulduğu, 16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları,
- Ünitenin yeterlik ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygunluk derecelerinin ise uzmanların tamamı tarafından tamamen uygun bulunduğu görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünitenin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.1.3

Üçüncü Ünitenin Genel Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE	(1)	(2)	(3)
	Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite deşifre öğretimine uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100

Tablo 4.4.1.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün üçüncü üniteyi deşifre öğretimine tamamen uygun bulduğu, 16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları,
- Ünitenin yeterlik ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygunluk derecelerinin ise uzmanların tamamı tarafından tamamen uygun bulunduğu görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünitenin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.1.4

Dördüncü Ünitenin Genel Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE	(1)	(2)	(3)
	Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite deşifre öğretimine uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100

Tablo 4.4.1.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların tamamının ünitenin deşifre öğretimine uygunluk, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesini tamamen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünitenin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.1.5

Beşinci Ünitenin Genel Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE	(1)	(2)	(3)
	Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite deşifre öğretimine uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100

Tablo 4.4.1.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların tamamının ünitenin deşifre öğretimine uygunluk, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesini tamamen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünitenin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

4.4.2. Öğretim Programın Konularına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerindeki konuların değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.2.1

Birinci Ünitinin Konularının Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

1. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.	f - % -	1 16,7	5 83,3
Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	f - % -	- -	6 100
Konuların yeterliği uygundur.	f - % -	- -	6 100
Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	f - % -	2 33,3	4 66,7

Tablo 4.4.2.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- Uzmanların tamamının konu ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun buldukları, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünitinin konularının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.2.2

İkinci Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.	f -	2	4
	% -	33,3	66,7
Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	f -	1	5
	% -	16,7	83,3
Konuların yeterliği uygundur.	f -	-	6
	% -	-	100
Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	f -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.2.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %66,7'sinin konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- Tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünitenin konularının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.2.3

Üçüncü Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.	f -	1	5
	% -	16,7	83,3
Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	f -	2	4
	% -	33,3	66,7
Konuların yeterliği uygundur.	f -	-	6
	% -	-	100
Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	f -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.2.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %66,7'sinin konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları,
- Tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünitenin konularının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.2.4

Dördüncü Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.	f -	1	5
	% -	16,7	83,3
Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	f -	1	5
	% -	16,7	83,3
Konuların yeterliği uygundur.	f -	-	6
	% -	-	100
Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	f -	1	5
	% -	16,7	83,3

Tablo 4.4.2.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- Tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- %83,3'ünün konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünitenin konularının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.2.5

Beşinci Ünitenin Konularının Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE		(1)	(2)	(3)
		Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.	<i>f</i> -	1	5	
	% -	16,7	83,3	
Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6	
	% -	-	100	
Konuların yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6	
	% -	-	100	
Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	1	5	
	% -	16,7	83,3	

Tablo 4.4.2.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- Tamamının konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- Tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,
- %83,3'ünün konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünitenin konularının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

4.4.3. Öğretim Programın Hedeflerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerindeki konuların hedeflerinin değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.3.1

Birinci Ünitedeki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi

1. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitedeki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitedeki hedeflerin yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünitedeki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.3.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik, hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun,
- %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun buldukları, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünitedeki konulara ait hedeflerin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.3.2

İkinci Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50
Ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedeflerin yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3

Tablo 4.4.3.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %50'sinin ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünite'deki konulara ait hedeflerin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.3.3

Üçüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği	<i>f</i> -	4	2
uygundur.	% -	66,7	33,3
Ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği	<i>f</i> -	1	5
uygundur.	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedeflerin yeterliği	<i>f</i> -	1	5
uygundur.	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına	<i>f</i> -	1	5
uygundur.	% -	16,7	83,3

Tablo 4.4.3.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünite'deki konulara ait hedeflerin uzmanlar tarafından deşifre öğretime uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.3.4

Dördüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedeflerin Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i> -	4	2
	% -	66,7	33,3
Ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünite'deki hedeflerin yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.3.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef ifadelerinin yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünite'deki konulara ait hedeflerin uzmanlar tarafından deşifre öğretime uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.3.5

Beşinci Ünite'deki Konuların Hedeflerinin Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50
Ünite'deki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedeflerin yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.3.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %50'sinin ünite'deki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %83,3'ünün hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünite'deki konulara ait hedeflerin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

4.4.4. Programın Hedef Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerindeki konuların hedef davranışlarının değerlendirilmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.4.1

Birinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi

1. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
	%	-		16,7	83,3	
Ünitedeki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
	%	-		16,7	83,3	
Ünitedeki hedef davranışların yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
	%	-		16,7	83,3	
Ünitedeki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i>	-		2	4	
	%	-		33,3	66,7	

Tablo 4.4.4.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirlik, anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünite'deki konulara ait hedefler davranışların uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.4.2

İkinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		4	2	
				66,7	33,3	
Ünite'deki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışların yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i>	-		2	4	
				33,3	66,7	

Tablo 4.4.4.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef davranışların anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünite'deki konulara ait hedefler davranışların uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.4.3

Üçüncü Ünitelerdeki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		4	2	
				66,7	33,3	
Ünitedeki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünitedeki hedef davranışların yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünitedeki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	

Tablo 4.4.4.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünitedeki hedef davranışların anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünitedeki konulara ait hedefler davranışların uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.4.4

Dördüncü Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		4	2	
				66,7	33,3	
Ünite'deki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışların yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	<i>f</i>	-		2	4	
				33,3	66,7	

Tablo 4.4.4.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef davranışların anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünite'deki hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen yeterli, %33,3'ünün ise kısmen yeterli buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünite'deki konulara ait hedefler davranışların uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.4.5

Beşinci Ünite'deki Konulara Ait Hedef Davranışların Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE				(1)	(2)	(3)
				Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirliği uygundur.	f	-		3	3	
				50	50	
Ünite'deki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.	f	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışların yeterliği uygundur.	f	-		1	5	
				16,7	83,3	
Ünite'deki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.	f	-		1	5	
				16,7	83,3	

Tablo 4.4.4.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %50'sinin ünite'deki hedef davranışların gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünite'deki hedef davranışların anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünite'deki konulara ait hedefler davranışların uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

4.4.5. Programın Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerinin örnek öğrenme-öğretme durumlarının değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.5.1

Birinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi

1. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	-	6
	% -	-	100
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3

Tablo 4.4.5.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik durumunu tamamen uygun,
- %83,3'ünün ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme, yeterlik ve öğrenci düzeyine uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünite'deki örnek öğrenme-öğretme durumlarının uzmanlar tarafından deşifre öğretime uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.5.2

İkinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE			(1)	(2)	(3)
			Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.	<i>f</i>	-	3	3	
	%	-	50	50	

Tablo 4.4.5.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %50'sinin öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünite'deki örnek öğrenme-öğretme durumlarının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.5.3

Üçüncü Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE			(1)	(2)	(3)
			Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.	<i>f</i>	-	1	5	
	%	-	16,7	83,3	
Ünitedeki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.	<i>f</i>	-	2	4	
	%	-	33,3	66,7	

Tablo 4.4.5.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %50'sinin öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünite'deki örnek öğrenme-öğretme durumlarının uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.5.4

Dördüncü Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> - 1 % - 16,7	1 16,7	5 83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.	<i>f</i> - 2 % - 33,3	2 33,3	4 66,7
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.	<i>f</i> - 2 % - 33,3	2 33,3	4 66,7
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.	<i>f</i> - 3 % - 50	3 50	3 50

Tablo 4.4.5.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme, yeterlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünite'deki örnek öğrenme-öğretme durumlarının uzmanlar tarafından deşifre öğretime uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.5.5

Beşinci Ünite'deki Örnek Öğrenme-Öğretme Durumlarının Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7

Tablo 4.4.5.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme, yeterli durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünite'deki öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünite'deki örnek öğrenme-öğretme durumlarının uzmanlar tarafından deşifre öğretime uygun bulunduğu söylenebilir.

4.4.6. Programın Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde programın ünitelerindeki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin değerlendirmesine yönelik uzman görüşleri yer almaktadır.

Tablo 4.4.6.1

Birinci Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi

1. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünite'deki ölçme işlemlerinin güvenilirliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünitenin ölçme araçları konuya uygundur.	<i>f</i> -	1	5
	% -	16,7	83,3
Ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenilirliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50

Tablo 4.4.6.1 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %66,7'sinin ünite'deki işlemlerinin geçerlik ve güvenilirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %83,3'ünün ünitenin ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle birinci ünite'deki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.6.2

İkinci Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi

2. ÜNİTE	(1)	(2)	(3)
	Uygun değil	Kısmen uygun	Tamamen uygun
Ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50
Ünite'deki ölçme işlemlerinin güvenilirliği uygundur.	<i>f</i> -	4	2
	% -	66,7	33,3
Ünitenin ölçme araçları konuya uygundur.	<i>f</i> 1	2	3
	% 16,7	33,3	50
Ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50
Ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenilirliği uygundur.	<i>f</i> -	4	2
	% -	66,7	33,3

Tablo 4.4.6.2 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %50'sinin ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %33,3'ünün ünite'deki ölçme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %50'sinin ünite'deki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun bulduğu , %16,7'sinin uygun bulmadığı,
- %50'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %33,3'ünün ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Buradan hareketle ikinci ünite'deki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.6.3

Üçüncü Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi

3. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> 1 % 16,7	3 50	2 33,3
Ünitedeki ölçme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> 1 % 16,7	3 50	2 33,3
Ünitenin ölçme araçları konuya uygundur.	<i>f</i> 1 % 16,7	3 50	2 33,3
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> - % -	4 66,7	2 33,3
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> 1 % 16,7	3 50	2 33,3

Tablo 4.4.6.3 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %33,3'ünün ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerlik, güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı,
- %33,3'ünün ünitedeki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı,
- %33,3'ünün ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun,
- %33,3'ünün ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı görülmektedir.

Buradan hareketle üçüncü ünitedeki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.6.4

Dördüncü Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi

4. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> - % -	2 33,3	4 66,7
Ünitedeki ölçme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> - % -	3 50	3 50
Ünitenin ölçme araçları konuya uygundur.	<i>f</i> - % -	2 33,3	4 66,7
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> - % -	3 50	3 50
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> - % -	4 66,7	2 33,3

Tablo 4.4.6.4 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %66,7'sinin ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünitedeki ölçme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünitedeki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %33,3'ünün ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun bulduğu görülmektedir.

Buradan hareketle dördüncü ünitedeki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

Tablo 4.4.6.5

Beşinci Ünite'deki Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerinin Değerlendirilmesi

5. ÜNİTE	(1) Uygun değil	(2) Kısmen uygun	(3) Tamamen uygun
Ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünitedeki ölçme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50
Ünitenin ölçme araçları konuya uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.	<i>f</i> -	2	4
	% -	33,3	66,7
Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirliği uygundur.	<i>f</i> -	3	3
	% -	50	50

Tablo 4.4.6.5 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların:

- %66,7'sinin ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünitedeki ölçme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünitedeki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %66,7'sinin ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun,
- %50'sinin ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulduğu görülmektedir.

Buradan hareketle beşinci ünitedeki ölçme ve değerlendirme işlemlerinin uzmanlar tarafından deşifre öğretimine uygun bulunduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya ait sonuçlar ile bu sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

5.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin:

- %96,67'sinin çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmaları gerekli bulduğu, %3,33'ünün ise bu çalışmaları gerekli bulmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre çalışmalarının gereklilik nedenleri olarak:

- İlk görüşte çalma becerisinin önemli olması / her zaman çalmaya hazır olma,
- Do anahtarı okumak ve farklı ritim kalıplarını algılamayı pekiştirmek,
- Orkestra/oda müziği üyeliklerinde hızlı adaptasyon / kolay deşifre,
- Meslek hayatında ilk görüşte çalabilmenin gerekli olması,
- Parçanın ilk okuma ile öğrenilmesi,
- Hızlı nota okuma / hızlı çözümleme,
- Zaman kaybını önleme / çalışma hızını artırma,
- Müzikal gelişim,
- Motivasyon üzerinde olumlu etki,
- Çalgıda hızlı ilerleme,

- Sınavların deşifre çalma/söyleme boyutları için gerekli olma,
- Hataları azaltma,
- Çalgıda teknik yetersizlerin giderilmesi / çalgı hâkimiyeti,
- Kılavuza ihtiyaç duymadan çözümleme,
- Çalgı repertuvarının zorluğu cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının deşifre becerisinin çalışma ile geliştirilebilen bir beceri olduğunu düşündükleri, “deşifre çalışmalarının gerekli olmadığı” görüşünü belirten Ö2’nin “deşifre becerisinin çalışma ile geliştiği” cevabının kendisi ile çeliştiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre becerisini geliştiren çalışmalara:

- Etüt ve eser çalışma,
- Dizi ve arpej çalışmaları,
- Yeni ve kolaydan zora deşifre parçaları çalma,
- Düzenli çalışma,
- Orkestra/Oda müziği üyeliği,
- Popüler müzik ile sahne alma,
- Solfej ve ritimsel okuma,
- Çalınacak parçanın analizi,
- Doğaçlama çalışmaları,
- Zorlayıcı pasaj çalışmaları,
- Ajilite etütleri,
- Metronom ile çalışma,
- Zamana karşı yarış,

- Farklı ölçü sayıları içeren parçalar çalma,
- Pozisyon etütleri,
- Çalgı hâkimiyetini geliştirici / teknik çalışmalar,
- Teorik bilgilerin ve terimlerin öğrenilmesi,
- Dinleme, Transpoze çalışmaları,
- Kulaktan ezgi çalmak,
- Piyano çalmak,
- Piyano ile çalgı partisini çalıp ezberlemek önerilerini verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %96,67'sinin *“Göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı atlamalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşünüyor musunuz?”* sorusuna evet, %3,33'ünün ise hayır cevabı verdiği, öğrencilerin tamamına yakının göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı atlamalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %63,33'ünün *“Hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?”* sorusuna evet, %16,67'sinin hayır, %10'unun kısmen, %10'unun ise emin değilim cevabını verdikleri, öğrencilerin çoğunluğunun hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %100'ünün *“Sizin çalgı derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriliyor mu?”* sorusuna hayır cevabını verdiği, çalgı derslerinde deşifre eğitime yer verilmediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %80'inin *“Çalgı derslerinizde yeni ödevinizin deşifresini yapmanız isteniyor mu?”* sorusuna evet, %20'sinin ise hayır cevabını verdiği, tüm öğrencilerin derslerinde ödevlerinin deşifresine zaman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %100'ünün “Deşifre eğitimi için hangi kaynak kitaplar kullanılmalıdır?” sorusuna bilmiyorum cevabını verdikleri, öğrencilerin deşifre eğitimi için kullanılması gereken kaynaklara ilişkin fikir sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %3,33'ünün “Deşifre çalışmalarına günlük ne kadar süre ayrılmalıdır?” sorusuna günde 10 dakika, %6,67'sinin günde 15 dakika, %3,33'ünün günde 20 dakika, %56,67'sinin günde 30 dakika, %3,33'ünün günde 45 dakika, %16,67'sinin günde 1 saat, %3,33'ünün günlük çalışma süresinin yarısı, %3,33'ünün günlük çalışmaya gerek olmadan haftada 1 saat, %3,33'ünün ise günlük çalışmaya gerek olmadan haftada 3 saat süre ayrılması gerektiği cevabını verdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun deşifre çalışmalarına günlük zaman ayrılması gerektiği görüşünde hemfikir oldukları ve çoğunlukla günlük 30 dakikalık çalışmaların yeterli olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre performansı değerlendirirken dikkat edilecek boyutlara:

- Entonasyon,
- Doğru nota çalma,
- Ritim,
- Yay teknikleri,
- Pozisyon,
- Nüans,
- Duete,
- Müzikalite,
- Donanım (ton),
- Takılmadan (akıcı) çalma,
- Ağır tempoda çalma,
- Parçayı hızında veya uygun hızda çalma (tempo),
- Hızlanmadan çalma,
- Altere sesler,
- Duruş/tutuş,
- Parçayı çalmadan önce incelemek
yanıtlarını verdikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin her birinin deşifre performansının değerlendirilmesi konusunda farklı kriterlere önem verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilere deşifre performansı değerlendirilirken dikkat edilecek boyutların önem sırası sorulduğunda her öğrencinin kendi sıralamasını yapmasına karşın hiçbir öğrencinin deşifre performansının bir bütün olduğu ve tüm boyutların aynı öneme sahip olduğu görüşünde olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Deşifre çalma dersinin içeriği nelerden oluşmalıdır?” sorusuna:

- Göz egzersizleri,
- Birlikte çalma,
- Müzikal ifadelerin öğretimi,
- Müzikal çalma öğretimi,
- Çalgı hâkimiyetini geliştirme,
- Özgüvenli çalma öğretimi,
- Solfej ve ritimsel okuma,
- Parça analizi (form bilgisi),
- Deşifre çalma ve deşifre performansının değerlendirilmesi,
- Yay teknikleri öğretimi,
- Duate yazım kuralları öğretimi,
- Eşlikli çalma,
- Entonasyon düzeltici çalışmalar,
- Hızlı nota okuma öğretimi,
- Hızlı okuma teknikleri öğretimi,
- Farklı ritim kalıpları öğretimi,
- Deşifre stratejileri öğretimi,
- Dizi/arpej çalışmaları,
- Doğaçlama egzersizleri,
- Stil öğretimi (Barok, Klasik, vb.),
- Çalgı metotlarının tanıtımı,
- Dinleme,
- Farklı anahtarlarda nota okuma öğretimi yanıtlarını verdikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin bu dersin sadece deşifre eğitimi verilen bir ders değil, aynı zamanda çalgıdaki bireysel eksikliklerinin de giderildiği bir ders olmasını bekledikleri görülmektedir.

5.2. Uzman Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların %90'ının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmaların gerekli olduğunu, %10'unun ise gerekli olmadığını belirttiği, uzmanların tamamına yakınının bu konuda fikir birliği içinde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların deşifre çalışmalarının gereklilik nedenleri olarak:

- Çalışma süresini kısaltma / zamandan tasarruf,

- Özgüven artırma / kaygı düzeyini azaltma,
- Sorumluluk duygusu gelişme,
- Kılavuza ihtiyaç duymadan çalma,
- Doğru çözümleme yapabilme,
- Bireysel çalışmayı planlama ve yönlendirme,
- Motivasyonu artırma,
- Hızlı deşifre yapılması gereken (orkestra, senfoni, opera, orkestra dersi vb.) icra ortamlarına hazırlık,
- Dikkat üzerinde etkili olma,
- Öğrenciye çalma heyecanı katma,
- Çalgıya olan adaptasyonu artırma,
- Müzik dilini doğru öğrenme yanıtlarını verdikleri tespit edilmiştir.

Tüm bu cevaplar arasında uzmanlar, ağırlıklı olarak deşifre eğitimi ile çalışma süresinin kısaldığı ve süre tasarrufu sağlandığı görüşünü belirtmişlerdir. Hatalı yapılan bir deşifrenin zaman kaybına neden olacağı gibi aynı zamanda hataları da pekiştireceği, iyi bir deşifre becerisinin ise öğrencilerin motivasyonunu artırarak kaygı düzeylerini azalttığı, ayrıca öğrencilerin kendi çalışmalarını düzenlemede deşifre becerisinin önemli olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan uzmanların deşifre becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalara:

- İşitme ve piyano dersinde öğrenilen bilgilerin çalgıya transfer edilebilmesi,
- Çalınacak parçanın analizinin (ton, ölçü sayısı, içinde geçen tonlar, formu, vb.) yapılması,
- Temel müzik teorilerini bilme (eserin tonu, vb.),
- İşitme, müzik formları ve çalgı derslerinin ünitelerinin birbirleri ile paralel gitmesi,
- Solfej ve ritimsel okuma,
- Çalınacak parçanın solfej yapılarak seslerini söylenmesi ya da çalarken notaların zihinde canlandırılması,
- Orkestra/oda müziği üyeliği,
- Popüler müzik ile sahne alma,
- Başka çalgı grupları ile aynı anda deşifre yapma,
- Düzenli çalışma,

- Sürekli farklı nota görme ve okuma,
- Parçalar üzerinde belirtilen tempoya yakın bir hızda deşifre,
- Tüm öğelere dikkat ederek çalma,
- Yaylı çalgılar için pozisyon bilgisi,
- Transpoze çalışmaları,
- Başlangıç düzeyinde metronom ile okuyarak birim vuruşu içselleştirme,
- Çevre ile müzik yeteneği desteklenmesi,
- Bir parçayı hızında çalıp çalışılması gereken odak noktaları tespit etme ve bu pasajlara yönelik egzersizler,
- Deşifre için yazılmış kaynak kitaplardan çalışmalar,
- Performans kaygısı olmaksızın eğlenerek çalma,
- Sol anahtarı için olan parçayı farklı anahtar ile okuma,
- Yazılı herhangi bir anahtardaki notayı çalma,
- Çalgıyla yeteri kadar vakit geçirme örneklerini verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların %80'inin göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı sıçramalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşündükleri, %20'sinin ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı, %90'ının gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşündükleri, %10'unun ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı, %80'inin hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağı, %10'unun bağlantı kuramadığı, %10'unun ise bu konu hakkında fikir sahibi olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların %90'ının çalgı derslerinde deşifre çalışmalarına öğrencilerin ödevleri veya ödevlerindeki zor pasajların deşifresi üzerinden yer verdiği, %10'unun ise bu çalışmalara yer vermediği tespit edilmiştir. Uzmanlar ayrıca çalgı ders saatlerinin ek deşifre çalışmaları için yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan uzmanların ders dışında öğrencilerin bireysel deşifre çalışmalarının süresi ile ilgili farklı görüşleri olduğu ancak uzmanların %90'ının ders dışında deşifre çalışmalarına her gün zaman ayrılması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların deşifre eğitiminde kullanılacak kaynaklara:

- Yazılı her nota (eserler, orkestra partileri, solfejler, vb.,

- Parçayı sağdan sola, dizeler aşağıdan yukarıya veya sayfayı ters çevirerek çalma,
- Seviyeye uygun metotlar, etütler, eserler,
- “Orchestral excerpt” kitapları,
- Sevcik ve Sevcik’ten bir pasajı farklı tonlara aktarma,
- Diğer yaylı çalgı repertuvarlarından transpoze yaparak anında çalma çalışmaları,
- Suzuki,
- “Sight Reading” kitapları,
- Do anahtarı için yazılmış deşifre solfej ve ritimsel okuma kitapları,
- Çaldıkları etüt kitabındaki diğer etütler,
- ABRSM ve uluslararası sınavların deşifre kitapları önerilerini verdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların %50’sinin “*Deşifre performansı değerlendirilirken nelere dikkat edilmelidir?*” sorusuna tüm boyutların (sağ el teknikleri, sol el teknikleri, entonasyon, müzikalite, nüans, tempo, vb.) aynı öneme sahip olduğu cevabını verdikleri tespit edilmiştir. U3’ün bir deşifre performansının başarılı sayılabilmesi için minimum hata ile yapılması gerektiğini düşünmesi aslında deşifre performansını değerlendirirken tüm boyutların önemli olduğunu düşündüğünü göstermektedir. Ayrıca kendi öğrencileri ve sanatçılar için farklı kriterlere önem verdiğini belirten U8, deşifre performansının değerlendirme süreçlerinde belirleyici olan unsurun deşifre performansı sergileyen müzisyenin seviyesi ve bu deşifreyi yapma amacı olduğu cevabını vermiştir.

Araştırmaya katılan uzmanların %50’sinin “*Deşifreye çalmaya yönelik müfredatta ayrı bir ders olmalı mıdır yoksa deşifre eğitime yönelik çalışmalar çalgı dersinde mi yapılmalıdır?*” sorusuna deşifre dersinin çalgı dersinden bağımsız, ayrı bir ders olabileceği cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca U3’ün eğitim fakültesi öğrenci için çalgı dersini ancak konservatuvar öğrencileri için ayrı bir dersi işaret ettiği, U4’ün ise deşifrenin teorik boyutu için ayrı bir dersi, uygulama boyutu için çalgı dersini işaret ettiği tespit edilmiştir. Uzmanların %70’inin deşifre eğitimi için ayrı bir dersin olabileceği görüşünde oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan uzmanların “*Deşifre çalma dersinin içeriği nelerden oluşmalıdır?*” sorusuna:

- Solfej ve ritimsel okuma,

- Bireysel deşifre uygulamaları,
- Orkestra/oda müziği gruplarında birlikte deşifre uygulamaları,
- Deşifre konserleri,
- Göz egzersizleri,
- Hızlı okuma teknikleri eğitimi,
- Parçanın armonik ve form analizi,
- Deşifre stratejileri öğretimi,
- Deşifre çalınan parçaları farklı ritim kalıpları, yay tekniği, ölçülerin yer değıştirdiğı vb. çalma,
- Farklı müzik türlerinde deşifre uygulamaları,
- Müzikal ifadelerin öğretimi ve uygulamaları,
- Transpoze uygulamaları,
- Deşifre performansında yapılan hataların not tutularak farkındalık kazandırılması,
- Yay yazma kuralları öğretimi,
- Duate yazma kuralları öğretimi,
- Çocuk şarkıları ve marşlardan oluşan eğitim müziği dağıarı ile deşifre çalışmaları,
- MİOY dersi, ana çalgı dersi ve deşifre dersi arasındaki korelasyon takibi cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir.

Uzmanların deşifre dersinin içeriğine yönelik farklı görüşleri olduğı ancak ağırlıklı olarak bu dersin içeriğinin ritimsel okuma, bireysel ve birlikte deşifre uygulamaları, müzikal ifadelerin öğretimi ve uygulanması boyutlarından oluşması gerektiğı görüşünde oldukları görölmektedir.

5.3. Programın Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Araştırma sonucunda hazırlanan bu programda davranışçı yaklaşım esas alınmış, program kapsamında bilişsel ve devinişsel alana yönelik hedef ve hedef davranışlar oluşturulmuştur. Duyuşsal alan program kapsamı dışında bırakılmıştır. Hazırlanan bu programın genel amaçlarını şunlardır:

- Öğrencilerin sessiz okuma becerilerini geliştirmeleri,
- Hızlı sessiz okuma becerilerini müzik yazısını hızlı okuma becerisine transfer etmeleri,
- Böylelikle hızlı nota okuma becerilerini geliştirmeleri ve
- Hızlı nota okuma becerileri ile deşifre becerilerini geliştirmeleridir.

Bu programın özel amaçları ise şunlardır:

- Deşifre kavramını açıklayabilme,
- Deşifre yaparken dikkat edilecek hususları belleyebilme,
- Deşifre stratejilerini açıklayabilme,
- Verilen parçalar üzerinde deşifre stratejilerini uygulayabilme,
- Verilen parçayı form analizi yaparak öğelere ayırabilme,
- Deşifre uygulamaları üzerinde yargıda bulunabilme,
- Okumayı açıklayabilme,
- Sessiz okumada yapılan hataların farkına varabilme,
- Göz kaslarını hızlandırma egzersizlerini uygulama becerisi sergileyebilme,
- Gözün görme alanını genişleten egzersizleri uygulama becerisi sergileyebilme,
- Yazıları blok görme becerisi sergileyebilme,
- Notalar üzerinde göz kaslarını istenilen düzeye uygun hazır hale getirme becerisi sergileme,
- Notalar üzerinde gözün görme alanını genişletme becerisi sergileyebilme,
- Notalar üzerinde blok görme becerisi sergileyebilme,
- Öğrenilenler doğrultusunda yeni materyaller ve egzersizler oluşturabilme,
- Hazırlanan materyalleri ve egzersizleri uygulayabilme,
- Öğrenciler tarafından hazırlanan materyalleri ve egzersizleri öğelere ayırabilme,

- Öğrenciler tarafından hazırlanan materyaller ve egzersizler hakkında yargıda bulunabilme,
- Gürlük terimlerini belleyebilme,
- Gürlük terimlerini seslendirebilme,
- Hız terimlerini belleyebilme,
- Hız terimlerini seslendirebilme,
- Hız değişikliği terimlerini belleyebilme,
- Hız değişikliği terimlerini seslendirebilme,
- Müzikal ifadeleri belleyebilme,
- Müzikal ifadeleri seslendirebilme,
- Süslemeleri belleyebilme,
- Süslemeleri seslendirebilme,
- Verilen parça üzerinde deşifre öncesinde gerekli düzenlemeleri uyarlayabilme,
- Deşifre parça seslendirebilme,
- Diğer çalgı gruplarıyla deşifre parça seslendirebilme,
- Sergilenen deşifre performansı hakkında yargıda bulunabilmedir.

Bir dönemi 14 haftadan oluşan lisans programlarında vize ve final haftalarında ders yapılmadığı göz önüne alınarak yaylı çalgı eğitiminde deşifre öğretimi dersi 12 hafta olacak şekilde; haftada 3 ders saati, toplamda 36 ders saati olarak planlanmıştır. Ders saatleri program hedeflerinin yüzdeleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Programda:

- Her ünitenin 2 konudan oluştuğu ve bu konuların ünitelere göre programdaki dağılım oranının %20 olduğu,
- 1. ünitenin 6 hedef, 23 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %18,75, hedef davranış dağılım oranının %8,81 olduğu ve bu üniteye 6 ders saatinin ayrıldığı,

- 2. ünitenin 5 hedef, 28 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %15,63, hedef davranış dağılım oranının %10,73 olduğu ve bu üniteye 6 ders saatinin ayrıldığı,
- 3. ünitenin 7 hedef, 59 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %21,88, hedef davranış dağılım oranının %22,61 olduğu ve bu üniteye 8 ders saatinin ayrıldığı,
- 4. ünitenin 10 hedef, 136 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %31,24, hedef davranış dağılım oranının %52,10 olduğu ve bu üniteye 11 ders saatinin ayrıldığı,
- 5. ünitenin 10 hedef, 15 hedef davranıştan oluştuğu ve bu hedeflerin programdaki dağılım oranının %12,50, hedef davranış dağılım oranının %5,75 olduğu bu üniteye 5 ders saatinin ayrıldığı,
- Toplamda 10 konu, 32 hedef, 261 hedef davranış olduğu ve bu programa 36 ders saatinin ayrıldığı görülmektedir.

5.3.1. Programın Ünitelerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının birinci ünitenin deşifre öğretimine uygunluk ve yeterlik derecesini tamamen uygun buldukları, %83,3'ünün ünitenin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesinin tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün ikinci üniteyi deşifre öğretimine tamamen uygun bulduğu, 16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları, ünitenin yeterlik ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygunluk derecelerinin ise uzmanların tamamı tarafından tamamen uygun bulunduğu tespit edilmiştir.
- %83,3'ünün üçüncü üniteyi deşifre öğretimine tamamen uygun bulduğu, 16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları, ünitenin yeterlik ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygunluk derecelerinin ise uzmanların tamamı tarafından tamamen uygun bulunduğu,

- Tamamının ünitenin deşifre öğretimine uygunluk, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesini tamamen uygun buldukları,
- Tamamının ünitenin deşifre öğretimine uygunluk, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk derecesini tamamen uygun buldukları tespit edilmiştir.

5.3.2. Programın Konularına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün birinci ünitenin konularının ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, tamamının konu ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları, %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun buldukları, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %66,7'sinin ikinci ünitenin konularının ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları, %83,3'ünün konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları, %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün üçüncü ünitenin konularının ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, %66,7'sinin konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları, Tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları, %66,7'sinin konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün dördüncü ünitenin konularının ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, %83,3'ünün konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, tamamının konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları,

%83,3'ünün konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları,

- %83,3'ünün konuların ünite ile kenetli olma durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları, tamamının konu ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını ve konuların yeterlik durumlarını tamamen uygun buldukları, %83,3'ünün konuların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin ise kısmen uygun buldukları tespit edilmiştir.

5.3.3. Programın Hedeflerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının birinci ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik, hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun buldukları, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %50'sinin ikinci ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları, %83,3'ünün ünitedeki hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %33,3'ünün üçüncü ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun buldukları, %83,3'ünün ünitedeki hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %33,3'ünün dördüncü ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirlik durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %83,3'ünün ünitedeki hedef ifadelerinin yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları,

- %50'sinin beşinci ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilme durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %83,3'ünün hedef ifadelerinin anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin hedeflerin öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları tespit edilmiştir.

5.3.4. Programın Hedef Davranışlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- %83,3'ünün birinci ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilme, anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %33,3'ünün ikinci ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilme durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %83,3'ünün ünitedeki hedef davranışların anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün ise kısmen uygun buldukları,
- %33,3'ünün üçüncü ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilme durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %83,3'ünün ünitedeki hedef davranışların anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %33,3'ünün dördüncü ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilme durumlarını tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %83,3'ünün ünitedeki hedef davranışların anlaşılabilirlik ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünitedeki hedef davranışların öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen yeterli, %33,3'ünün ise kısmen yeterli buldukları,
- %50'sinin beşinci ünitedeki hedef davranışların gerçekleştirilme durumlarını tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %83,3'ünün ünitedeki hedef

davranışların anlaşılabilirlik, yeterlik ve öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları tespit edilmiştir.

5.3.5. Programın Öğrenme-Öğretme Durumlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- Tamamının birinci ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik durumunu tamamen uygun, %83,3'ünün ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme, yeterlik ve öğrenci düzeyine uygunluk durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün ikinci ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %50'sinin öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün üçüncü ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme ve yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %50'sinin öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün dördüncü ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme, yeterlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları,
- %83,3'ünün beşinci ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirlik, konu ve hedeflerle örtüşme, yeterlik durumlarını tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının öğrenci düzeyine uygunluk durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun buldukları tespit edilmiştir.

5.3.6. Programın Ölçme ve Değerlendirme İşlemlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan uzmanların:

- %66,7'sinin birinci ünite'deki işlemlerinin geçerlik ve güvenirlik durumlarını tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %83,3'ünün ünite'nin ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %16,7'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun buldukları,
- %50'sinin ikinci ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %33,3'ünün ünite'deki ölçme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %50'sinin ünite'deki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun bulunduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı, %50'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %33,3'ünün ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun buldukları görülmektedir.
- %33,3'ünün üçüncü ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerlik, güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulunduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı, %33,3'ünün ünite'deki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulunduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı, %33,3'ünün ünite'deki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun, %33,3'ünün ünite'deki değerlendirme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulunduğu, %16,7'sinin uygun bulmadığı,
- %66,7'sinin dördüncü ünite'deki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünite'deki ölçme işlemlerinin güvenirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünite'deki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünite'deki değerlendirme işlemlerinin

geçerlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %33,3'ünün ünitelerdeki değerlendirme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %66,7'sinin kısmen uygun bulduğu,

- %66,7'sinin beşinci ünitelerdeki ölçme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünitelerdeki ölçme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun, %66,7'sinin ünitelerdeki ölçme araçlarının konuya uygunluk durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %66,7'sinin ünitelerdeki değerlendirme işlemlerinin geçerlik durumunu tamamen uygun, %33,3'ünün kısmen uygun, %50'sinin ünitelerdeki değerlendirme işlemlerinin güvenilirlik durumunu tamamen uygun, %50'sinin kısmen uygun bulunduğu tespit edilmiştir.

5.4. Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda hazırlanan deşifre öğretim programının keman, viyola ve viyolonsel eğitiminde kullanılması amaçlanmıştır. Ancak yapılan araştırmanın araştırmacıya tanınan doktora eğitimi süresi ile sınırlı olması ve Covid-19 pandemisi nedeniyle bu araştırmada programın denenmesi boyutuna yer verilememiştir. Bu nedenle:

- Yapılacak yeni çalışmalarla programın denenmesi,
- Denenen programın uygulanma süreçlerinde yaşanan sorunların tespit edilerek programın düzeltilmesi ve/veya geliştirilmesi,
- Programın farklı çalgılar için uyarlanması ve denenmesi,
- Programın deşifre çalışmalarında kullanılacak repertuvarın derlenerek programın eklerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri*. Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Coşkun, M. (2001). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği programı anabilim dalında uygulanmakta olan piyano eğitiminde deşifrenin yeri ve önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Çiftçiabaşı, M. C. (2013). *Hızlı okuma teknikleri eğitiminin müzik eğitiminde deşifre becerisine etkisi*. Doktora Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çimen, G. (2001). Piyanoda deşifre öğretimine yaklaşımlar. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14, (2), 445-452.
- Çoban, S. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitimi dersi dönem sonu sınavları ile ilgili düşünceleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 115-127. http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/159/pdf_136.pdf?sequence=1&isAllowed=y sayfasından erişilmiştir.
- Dalkıran, E. (2011). Keman eğitiminde deşifre becerisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, (4), 54-63.
- Dedebali, C. D. (2008). *Hızlı okuma tekniğinin 8. sınıf öğrencilerinin okuma hızlarına ve okuduğunu anlama düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Ercan, N. (2008). *Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler*. Ankara: Sözkese

- Ergin, E. (2015). *Bilişüstü özdüzenleme basamaklarına göre yapılan gitar eğitiminin deşifre performansı farkındalık ve tutuma etkisi*. Doktora Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin el kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi
- Gürsoy, G. (2021) *Güncel ve popüler müzikler dersine yönelik öğretim programı tasarısı ve uzman görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaynar, M. C. (2020). *Gitar eğitiminde deşifre becerilerinin geliştirilmesi konusunda uzman görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin uygulanmasına yönelik bir deneme çalışması*. Yüksek Lisans, Trabzon: Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kopiez, R., & Galley, N. (2002). The musicians' glance: a pilot study comparing eye movement parameters in musicians and non-musicians. *In Proceedings of the 7th international conference on music perception and cognition* (pp. 683-686).
- Likitwittaya, S., Promsukkul, P., & Buranaprapuk, A. (2021). *A study of the guideline of sight-reading enhancement for violin beginning students: a case study for music campuses for general public, college of music, mahidol university*. Journal of Humanities and Social Sciences, 13, (26), 147–158. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/258854> Sayfasından erişilmiştir.
- Nart, S. (2010). *Deşifre şarkı söyleme eğitime yönelik deneysel bir öğretim metodu*. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Okan, M. (2021) *Flüt öğrencilerinin öz düzenlemeli deşifre stratejileri*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özaltunoğlu, Ö. (2003). *Solfej öğretim yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztutgan, K., & Akbulut, F. (2019). Müzikal deşifrenin boyutları ve etken faktörleri. *Art-e Sanat Dergisi*, 12, (23), 65-87.

- Öztutgan, K. (2018). *Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar deşifresini geliştirmeye yönelik bir metot önerisi*. Doktora tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2007). Research methods. *Business Students 4th edition Pearson Education Limited, England*, 6, (3), 1-268.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi
- Soysal, T. (2015). *Hızlı okuma tekniklerinin beşinci sınıf öğrencilerinin okuma hızlarına ve anlama düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2016). *Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi keman dersi öğretim programı 9, 10, 11 ve 12. sınıflar*. Ankara: Orta Öğretim Genel Müdürlüğü <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=711>
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Alf
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. (3. Basım). Ankara: Evrensel
- Uçar, A. & Tanınmış, G. E. (2022). Öğrencinin gelişimine katkısı üzerine eğitimci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi TEBD*, 20, (1), 286-302.
- Uslu, M. (1998). *Türkiye’de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi*. Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin

EKLER

Ek 1. Uzman Görüşme Formu

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında doktora öğrencisiyim. Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ'ın danışmanlığında “*Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerilerine Yönelik Bir Çalışma Modeli ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*” başlıklı bir araştırma yapmaktayım. Bu nedenle yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemi ile konuya ilişkin görüşlerinizi öğrenmek istiyorum.

Araştırmaya gönüllü katılımınız esastır. Araştırmada kişisel verileriniz yer almayacak, herhangi biriyle ya da kurumla paylaşılmayacaktır. Araştırma hakkındaki tüm sorularınızı ozge.....@gmail.com adresine eposta yoluyla iletebilirsiniz. Araştırmanın herhangi bir aşamasında çalışma grubundan ayrılmak istediğiniz takdirde aynı eposta adresine araştırmadan ayrılmak istediğinizi belirten bir eposta göndermeniz yeterli olacaktır.

Zaman ayırdığınız ve görüşlerinizi paylaştığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Özge PEHLİVAN

Çalıştığınız kurum:

Çalgınız:

Unvanınızın:

1. Çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmalar gerekli midir? Neden?
2. Deşifre yeteneği çalışma ile geliştirilebilen bir beceri midir?
 - Bu yetenek ne gibi çalışmalarla geliştirilebilir?
 - Deşifre çalmaya yönelik ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?
 - Oda müziği, orkestra vb. gruplarda yer alınmasının deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı atlamalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
3. Derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriyor musunuz?
 - Derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriyorsanız bu çalışmalara ne kadar süre ayırıyorsunuz?
 - Ders dışında deşifre çalışmalarına günlük veya haftalık ne kadar süre ayrılmalıdır?
4. Deşifre eğitimi için hangi kaynak kitaplar kullanılmalıdır?
 - Derslerinizde öğrenciye ne tür deşifre parçaları veriyorsunuz? Bu parçaları seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?
 - Deşifre çalışmaları yaparken tüm öğrencilerinize aynı parçayı mı veriyorsunuz?
 - Derslerinizde öğrencilerin yeni ödevlerini deşifre yapmalarını istiyor musunuz?
 - Deşifre parçalarını seçerken öğrencinin seviyesindeki parçaları mı yoksa biraz daha düşük seviye parçaları tercih ediyorsunuz?

- Öğrencinin deşifre edilecek parçaya yay, duate vb. yazmasını istiyor musunuz?
5. Deşifre performansı değerlendirilirken nelere dikkat edilmelidir?
- Deşifrenin alt boyutları nelerdir?
 - Deşifre performansı değerlendirmede önem sırası (entonasyon, ritim, yay teknikleri, müzikalite, vb.) nasıl olmalıdır?
6. Deşifreye çalmaya yönelik müfredatta ayrı bir ders olmalı mıdır yoksa deşifre eğitimine yönelik çalışmalar çalgı dersinde mi yapılmalıdır?
- Müfredatta ayrı bir ders olursa seçmeli mi yoksa zorunlu bir ders mi olmalıdır?
 - Deşifre çalma dersinin içeriği nelerden oluşmalıdır?
 - Deşifre çalma dersinin programı hangi üniteleri ve konuları içermelidir?
 - Deşifre yapmaya yönelik ders sürecinin aşamaları 5E modeline göre nasıl olmalıdır?
 - Deşifre çalma dersinin değerlendirme çalışmaları nasıl olmalıdır?
7. Bu konuda eklemek istediğiniz başka görüşleriniz var mı?

Ek 2. Öğrenci Görüşme Formu

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında doktora öğrencisiyim. Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ'ın danışmanlığında *“Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerilerine Yönelik Bir Çalışma Modeli ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”* başlıklı bir araştırma yapmaktayım. Bu nedenle yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemi ile konuya ilişkin görüşlerinizi öğrenmek istiyorum.

Araştırmaya gönüllü katılımınız esastır. Araştırmada kişisel verileriniz yer almayacak, herhangi biriyle ya da kurumla paylaşılmayacaktır. Araştırma hakkındaki tüm sorularınızı ozge....@gmail.com adresine eposta yoluyla iletebilirsiniz. Araştırmanın herhangi bir aşamasında çalışma grubundan ayrılmak istediğiniz takdirde aynı eposta adresine araştırmadan ayrılmak istediğinizi belirten bir eposta göndermeniz yeterli olacaktır.

Zaman ayırdığınız ve görüşlerinizi paylaştığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Özge PEHLİVAN

Çalgınız:

Sınıfınız:

Kaç yıldır bu çalgıyı çalmaktasınız? :

Mezun olduğunuz lise türü:

1. Çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik çalışmalar gerekli midir? Neden?
2. Deşifre yeteneği çalışma ile geliştirilebilen bir beceri midir?
 - Bu yetenek ne gibi çalışmalarla geliştirilebilir?
 - Deşifre çalmaya yönelik ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?
 - Oda müziği, orkestra vb. gruplarda yer alınmasının deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Göz kaslarını geliştirerek gözün sayfa üzerinde hızlı atlamalar yapmasını sağlayan egzersizlerin deşifre becerisine etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Gözün görme alanını genişleten egzersizlerin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
 - Hızlı okuma teknikleri eğitiminin deşifre becerisine olumlu etkisi olacağını düşünüyor musunuz?
3. Sizin derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriliyor mu?
 - Derslerinizde deşifre çalışmaları yapılırken tüm öğrencilere aynı parçayı mı veriliyor?
 - Derslerinizde yeni ödevinizin deşifresini yapmanız isteniyor mu?
 - Derslerinizde verilen deşifre parçaları sizin seviyenizde mi ya da daha üst/alt seviye mi?
 - Siz derslerinizde deşifre çalışmalarına yer veriliyorsa bu çalışmalara ne kadar süre ayrılıyor?
 - Deşifre çalışmalarına günlük, haftalık ne kadar süre ayrılmalıdır?
4. Deşifre eğitimi için hangi kaynak kitaplar kullanılmalıdır?
5. Sizce deşifre performansı değerlendirilirken nelere dikkat edilmelidir?
 - Deşifre performansı değerlendirmede önem sırası (entonasyon, ritim, yay teknikleri, müzikalite, vb.) nasıl olmalıdır?

6. Deşifreye çalmaya yönelik müfredatta ayrı bir ders olmalı mıdır yoksa deşifre eğitime yönelik çalışmalar çalgı dersinde mi yapılmalıdır?
 - Deşifre çalma dersinin içeriği nelerden oluşmalıdır?
7. Bu konuda eklemek istediğiniz başka görüşleriniz var mı?

Ek 3. Öğretim Programı Değerlendirme Formu

ÖĞRETİM PROGRAMI DEĞERLENDİRME FORMU

Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ'ın danışmanlığında hazırlamakta olduğum “Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerisine Yönelik Bir Çalışma Modeli ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezi için oluşturulmuş programa ilişkin öğretim değerlendirme formu ile programın değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Aşağıdaki tablolarda (1) Hiç uygun değil, (2) Kısmen uygun, (3) Tamamen uygun olacak şekilde size en uygun görüşü işaretleyiniz.

Özge PEHLİVAN

	Ünite deşifre öğretimine uygundur.			Ünitenin yeterlik derecesi uygundur.			Ünite öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite									
2. ünite									
3. ünite									
4. ünite									
5. ünite									

	Konuların ünite ile kenetli olması uygundur.			Konu ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.			Konuların yeterliği uygundur.			Konular öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite												
2. ünite												
3. ünite												
4. ünite												
5. ünite												

	Ünitedeki hedeflerin gerçekleştirilebilirliği uygundur.			Ünitedeki hedef ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.			Ünitedeki hedeflerin yeterliği uygundur.			Ünitedeki hedefler öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite												
2. ünite												
3. ünite												
4. ünite												
5. ünite												

	Ünitedeki hedef davranışların gerçekleşebilirliği uygundur.			Ünitedeki hedef davranış ifadelerinin anlaşılabilirliği uygundur.			Ünitedeki hedef davranışların yeterliği uygundur.			Ünitedeki hedef davranışlar öğrenci ihtiyaçlarına uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite												
2. ünite												
3. ünite												
4. ünite												
5. ünite												

	Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının anlaşılabilirliği uygundur.			Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının konu ve hedeflerle örtüşme durumu uygundur.			Ünitedeki öğrenme-öğretme durumlarının yeterliği uygundur.			Ünitedeki öğrenme-öğretme durumları öğrenci düzeyine uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite												
2. ünite												
3. ünite												
4. ünite												
5. ünite												

	Ünitedeki ölçme işlemlerinin geçerliği uygundur.			Ünitedeki ölçme araçlarının güvenirliği uygundur.			Ünitedeki ölçme araçları konuya uygundur.			Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin geçerliği uygundur.			Ünitedeki değerlendirme işlemlerinin güvenirliği uygundur.		
	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
1. ünite															
2. ünite															
3. ünite															
4. ünite															
5. ünite															

Ek 4. Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Etik Kurul İzni

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-264913

14.01.2022

Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Özge PEHLİVAN'ın, Doç.Dr.Gamze Elif TANINMIŞ'ın** danışmanlığında yürüttüğü *"Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre Becerilerine Yönelik Bir Çalışma Modeli ve Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi"* adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **11.01.2022** tarih ve **01** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2022 - 054

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Doç. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ

Bilgi:

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ

TOPLANTI TARİHİ : 11/01/2022		TOPLANTI SAYISI : 01	
ADI – SOYADI		İMZA	
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN			
Prof.Dr.Kemal ÖZTEMEL BAŞKAN YRD.			
Prof.Dr.C.Haluk BODUR			
Prof.Dr.Seçil ÖZKAN			
Prof.Dr.Cevriye TEMEL GENCER			
Prof.Dr.İsmet YÜKSEL			
Prof.Dr.Aymelek GÖNENÇ			
Prof.Dr.Gülşay BAYRAMOĞLU			
Prof.Dr.Makbule GEZMEN KARADAĞ			
Prof.Dr.Zehra GÖÇMEN BAYKARA			
Prof.Dr.İlyas OKUR			
Doç.Dr.Nihan KAFA			
Doç.Dr.Melek Gülşah ŞAHİN			

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..